

รายงานการศึกษาส่วนบุคคล
(Individual Study)

เรื่อง การก่อสร้างเขื่อนป้องกันตลิ่งริมแม่น้ำ
ระหว่างประเทศ

จัดทำโดย นายเทพชัย เสรีอำนาจ
รหัส 1065

รายงานนี้เป็นส่วนหนึ่งของการฝึกอบรม
หลักสูตรนักบริหารการทูต รุ่นที่ 1
สถาบันการต่างประเทศเทวะวงศ์วโรปการ กระทรวงการต่างประเทศ
ประจำปี 2552
ลิขสิทธิ์ของกระทรวงการต่างประเทศ

รายงานการศึกษาส่วนบุคคล
(Individual Study)

เรื่อง การก่อสร้างเขื่อนป้องกันตลิ่งริมแม่น้ำระหว่างประเทศ

จัดทำโดย นายเทพชัย เสรีอำนาจ
รหัส 1065

รายงานนี้เป็นส่วนหนึ่งของการฝึกอบรม
หลักสูตรนักบริหารการทูต รุ่นที่ 1
สถาบันการต่างประเทศเทวะวงศ์วโรปการ กระทรวงการต่างประเทศ
ประจำปี 2552
รายงานนี้เป็นความคิดเห็นเฉพาะบุคคลของผู้ศึกษา

กิตติกรรมประกาศ

การศึกษาส่วนบุคคลครั้งนี้ สำเร็จลุล่วงได้ด้วยความกรุณาจาก ศ.ดร. สุรัชย์ ศิริไกร อาจารย์ที่ปรึกษา ที่ได้ให้ความรู้ช่วยเหลือให้คำปรึกษา ตลอดจนชี้แนะทางจนการศึกษาฉบับนี้ สำเร็จ ผู้ศึกษาขอขอบคุณผู้อำนวยการสำนักสนับสนุนและพัฒนาตามผังเมือง กรมโยธาธิการและผังเมือง (ผอ. มณฑล สดประเสริฐ) ที่ได้ส่งชื่อเข้าร่วมการฝึกอบรมหลักสูตรนักบริหารการทูต รุ่นที่ 1

ขอขอบคุณกระทรวงการต่างประเทศที่ให้โอกาสผู้ศึกษาเข้าร่วมรับการอบรมหลักสูตรนักบริหารการทูต รุ่นที่ 1

ขอขอบคุณผู้อำนวยการสถาบันเทววงศัวโรปการ (ผอ.จันทรทิพา ภูตระกูล) และเจ้าหน้าที่ทุก ๆ ท่านที่ช่วยเหลือและระหว่างการฝึกอบรมอย่างดีในทุก ๆ ด้าน

ขอขอบคุณ คุณกัลยา ชนะภัย คุณอุบล หาญดิลกเลิศ ได้กรุณาช่วยจัดพิมพ์ต้นฉบับรายงานการศึกษานี้

และสุดท้ายขอขอบคุณครอบครัวเสรีอำนวย ประกอบด้วย คุณอารีย์ เด็กหญิงพรปวีณ์ และเด็กชายภาสวีย์ ที่เป็นกำลังใจให้ผู้ศึกษาอย่างดียิ่งตลอดมา

บทสรุปสำหรับผู้บริหาร

การศึกษาการก่อสร้างเขื่อนป้องกันตลิ่งริมแม่น้ำชายแดนครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ ดังนี้

- 1) เพื่อทราบปัญหาและแนวทางการแก้ไขประเด็นความขัดแย้ง ในกรณีการก่อสร้างเขื่อนป้องกันตลิ่งริมแม่น้ำชายแดน (แม่น้ำโขง)
- 2) เพื่อเสนอแนะข้อคิดเห็นเชิงนโยบายในการก่อสร้างเขื่อนป้องกันตลิ่งริมแม่น้ำชายแดนระหว่างประเทศ

ระเบียบวิธีการศึกษาโครงการ ศึกษาเอกสาร ข้อมูลจากการดำเนินงานของกรมโยธาธิการและผังเมือง

จากการศึกษาพบว่า การก่อสร้างเขื่อนป้องกันตลิ่งริมแม่น้ำชายแดนระหว่างประเทศของกรมโยธาธิการและผังเมือง เพื่อประโยชน์ดังนี้

- 1) ป้องกันการสูญเสียดินแดนของประเทศ
- 2) ป้องกันการเปลี่ยนแปลงแนวร่องน้ำซึ่งทำให้เขตแดนประเทศเปลี่ยนแปลง
- 3) ป้องกันความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินของประชาชน
- 4) การดำเนินการจะต้องไม่กระทบต่อความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ

การดำเนินการก่อสร้างเขื่อนป้องกันตลิ่งริมแม่น้ำชายแดนดังกล่าว การที่จะลดความขัดแย้งระหว่างประเทศ เพื่อนบ้านควรจะต้องมีกลไกในการแก้ปัญหาโดยการจัดตั้งคณะกรรมการและอนุกรรมการเทคนิคร่วมไทย-ลาว เพื่อดูแลการดำเนินและแก้ไขปัญหาด้วยกันทำให้มีความเข้าใจกันระหว่างนักวิชาการด้วยกัน ทำให้โครงการฯ สามารถดำเนินการต่อไปได้ ตามแผนงานที่วางไว้

สารบัญ

บทสรุปสำหรับผู้บริหาร	ง
กิตติกรรมประกาศ	จ
สารบัญ	ฉ
สารบัญภาพ	ซ
บทที่ 1 บทนำ	1
1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	1
1.2 วัตถุประสงค์	2
1.3 ขอบเขตการศึกษา	3
1.4 ประโยชน์ที่จะได้รับจากการศึกษา	3
บทที่ 2 แนวคิดทฤษฎีและวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง	8
2.1 แนวคิดทฤษฎี	8
2.2 วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง	10
2.3 สรุปกรอบแนวคิด	22
บทที่ 3 ระเบียบวิธีการศึกษา	23
3.1 วิธีการเก็บข้อมูล	23
3.2 การวิเคราะห์ข้อมูล	23
บทที่ 4 วิธีการศึกษาวิจัย	24
4.1 ผลการศึกษา	24
บทที่ 5 สรุปผลการศึกษาและข้อเสนอแนะ	47
5.1 สรุปผลการศึกษา	47
5.2 ข้อเสนอแนะ	47
บรรณานุกรม	48
ภาคผนวก	49
ก	50
ข	57
ค	70
ง	82

สารบัญ

จ	92
ฉ	108
ประวัติผู้เขียน	128

สารบัญภาพ

รูปที่ 1	แสดงแม่น้ำโขงชายแดนประเทศไทย – ลาว	4
รูปที่ 2	แสดงแผนที่ที่ตั้งแม่น้ำโขงบริเวณตำบลบ้านแซวที่โดนกัดเซาะ	5
รูปที่ 3	แสดงภาพถ่ายที่ตั้งแม่น้ำโขงบริเวณตำบลบ้านแซวที่โดนกัดเซาะ	6
รูปที่ 4	แสดงภาพถ่ายการพังทลายบริเวณที่ตั้งแม่น้ำโขงบริเวณตำบลบ้านแซว จังหวัดเชียงราย	7
รูปที่ 5	แสดงปรับลาดตลิ่งให้เกิดความสมดุลและยึดลาดตลิ่งด้วยหินเรียง บนแผ่นใยสังเคราะห์	26
รูปที่ 6	แสดงปรับลาดตลิ่งให้เกิดความสมดุล และยึดลาดตลิ่งด้วยกระชุนหิน บนแผ่นใยสังเคราะห์	27
รูปที่ 7	แสดงสร้างกำแพงกันดินประกอบกับการปรับลาดตลิ่งให้เกิดความสมดุล และยึดลาดตลิ่งด้วยหินเรียงหรือกระชุนหินบนแผ่นใยสังเคราะห์	28
รูปที่ 8	แสดงการปรับลาดตลิ่งให้เกิดความสมดุลและยึดลาดตลิ่ง ด้วยวัสดุธรรมชาติหรือต้นไม้เพื่อให้	29
รูปที่ 9	แสดงการปรับลาดตลิ่งและเสริมความแข็งแรงให้กับดินลาดตลิ่ง ด้วยใยสังเคราะห์ (earth reinforcement)	30
รูปที่ 10	แสดงรูปการก่อสร้างเขื่อนริมแม่น้ำโขง	31
รูปที่ 11	แสดงก่อสร้างเขื่อนป้องกันตลิ่ง จังหวัดหนองคาย	32
รูปที่ 12	แสดงก่อสร้างเขื่อนป้องกันตลิ่ง จังหวัดหนองคาย	33
รูปที่ 13	แสดงก่อสร้างเขื่อนป้องกันตลิ่ง จังหวัดหนองคาย	34

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

จากการปฏิรูประบบราชการในปี 2545 ทำให้กรมโยธาธิการและผังเมืองมีภารกิจเกี่ยวกับงานด้านการผังเมืองระดับต่าง ๆ การโยธาธิการ การออกแบบการก่อสร้างและการควบคุมการก่อสร้างอาคารดำเนินการและสนับสนุนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในด้านการพัฒนาเมือง พื้นที่และชนบท โดยการกำหนดและกำกับดูแลนโยบายใช้ประโยชน์ที่ดิน ระบบการตั้งถิ่นฐานและโครงสร้างพื้นฐาน รวมทั้งการกำหนดคุณภาพและมาตรฐานการก่อสร้างด้านสถาปัตยกรรมวิศวกรรมและการผังเมือง เพื่อให้มีสภาพแวดล้อมที่ดีเกิดมาตรฐานความปลอดภัยแห่งสาธารณชน ความเป็นระเบียบเรียบร้อยของบ้านเมืองและสิ่งปลูกสร้างตามระบบการผังเมืองที่ดี อันจะนำไปสู่การพัฒนาอย่างยั่งยืน โดยกรมโยธาธิการและผังเมือง มีภารกิจในการก่อสร้างเขื่อนป้องกันตลิ่งริมแม่น้ำและชายฝั่งทะเล ซึ่งการก่อสร้างเขื่อนป้องกันตลิ่งริมแม่น้ำชายแดนระหว่างประเทศ 7 สาย ประกอบด้วย แม่น้ำโขง แม่น้ำเหือง แม่น้ำรวก แม่น้ำสาย แม่น้ำเมย แม่น้ำกระบุรี และแม่น้ำโกลก จะต้องดำเนินการไม่เกิดข้อขัดแย้งระหว่างประเทศ

แม่น้ำโขง มีต้นกำเนิดจากบริเวณที่ราบสูง ทิเบต แถบเทือกเขาตังกูลา (Tanggula) มณฑลชิงไห่ (Qinghai) ประเทศจีน ไหลผ่านมณฑลยูนนานและออกจากประเทศจีนที่เมืองเซียงรุ้ง (Cheingrong) เป็นเส้นเขตแดนระหว่างประเทศจีนกับประเทศพม่า เป็นเส้นเขตแดนระหว่างประเทศพม่ากับประเทศลาว รวมทั้งเป็นเส้นเขตแดนระหว่างประเทศไทยกับประเทศลาว โดยแบ่งเป็น 2 ช่วงตอน คือ ช่วงตอนบนกั้นพรมแดนระหว่างพื้นที่จังหวัดเชียงรายของประเทศไทยกับพื้นที่แขวงบ่อแก้วของประเทศลาว แล้วไหลเข้าประเทศลาว ที่เมืองห้วยทราย แขวงบ่อแก้ว กลับมาไหลออกจากประเทศลาวอีกที่เมืองसानะคาม กำแพงนครเวียงจันทน์ และเป็นเส้นกั้นพรมแดนระหว่างประเทศไทยกับประเทศลาวในช่วงตอนล่าง ซึ่งกั้นพรมแดนระหว่างพื้นที่ 6 จังหวัดของประเทศไทย ได้แก่ จังหวัดเลย จังหวัดหนองคาย จังหวัดนครพนม จังหวัดมุกดาหาร จังหวัดอำนาจเจริญ และจังหวัดอุบลราชธานี กับพื้นที่ของประเทศลาว ได้แก่ กำแพงนครเวียงจันทน์ แขวงบอลิคำไซ แขวงคำม่วน แขวงสะหวันนะเขต แขวงสาละวัน และแขวงจำปาสัก จากนั้นไหลเข้าไปในประเทศลาวอีกตอนหนึ่งที่เมืองปากเซ แขวงจำปาสัก แล้วไหลออกจากประเทศลาวที่เมืองโขง แขวงจำปาสัก เข้าสู่ประเทศกัมพูชา ที่จังหวัดสตึงแตรง (Stung treng) ไหลออกจากประเทศกัมพูชาที่จังหวัดพนมเปญ (Phnom Phen) เข้าสู่ประเทศเวียดนามและแยกออกเป็นหลายสาย บริเวณที่เรียกว่า ดินดอนสามเหลี่ยมปากแม่น้ำโขง

ก่อนที่จะไหลลงสู่ทะเลจีนใต้ มีความยาวตลอดสายรวมทั้งสิ้นประมาณ 4,880 กิโลเมตร (จเร ศิลา 2537: รายงานการประชุม, สาธารณรัฐประชาชนจีน) โดยมีรายละเอียดดังนี้

- อยู่ในประเทศจีน ประมาณ 2,130 กิโลเมตร
- เป็นเส้นเขตแดนกั้นระหว่างจีน - พม่า ประมาณ 31 กิโลเมตร
- เป็นเส้นเขตแดนกั้นระหว่างพม่า - ลาว ประมาณ 234 กิโลเมตร
- เป็นเส้นกั้นเขตแดนระหว่างไทย - ลาว ประมาณ 959 กิโลเมตร
- อยู่ในประเทศลาว ประมาณ 789 กิโลเมตร
- อยู่ในประเทศกัมพูชา ประมาณ 490 กิโลเมตร
- อยู่ในประเทศเวียดนาม ประมาณ 230 กิโลเมตร

ปัจจุบันแม่น้ำโขงเป็นเส้นเขตแดนกั้นระหว่างประเทศไทยกับประเทศลาว ซึ่งแบ่งออกเป็น 2 ตอน ตามที่ได้กล่าวมาแล้วข้างต้น ตอนแรกอยู่ในพื้นที่จังหวัดเชียงราย ระยะทางประมาณ 90 กิโลเมตร และตอนที่ 2 อยู่ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ตั้งแต่จังหวัดเลยถึงจังหวัดอุบลราชธานี ระยะทางประมาณ 869 กิโลเมตร รวมระยะทางทั้งสิ้น 959 กิโลเมตร ลักษณะที่สำคัญของแม่น้ำโขงนั้น คลื่นทั้งสองฝั่งจะมีความสูงชันมาก กระแสน้ำจะไหลออกเหนือลงใต้ตลอดทั้งปี ระดับน้ำในฤดูแล้ง กับฤดูฝนจะมีความแตกต่างกันมากถึง 14 เมตร ความเร็วของกระแสน้ำขึ้นอยู่กับฤดูกาล ซึ่งโดยปกติ จะมีความเร็วของกระแสน้ำ ตั้งแต่ 2 - 12 นอต สภาพในลำแม่น้ำโขงจะมีลักษณะเป็นเกาะ หรือดอน หรือสันทราย และแก่งหินโขดหินปรากฏอยู่ทั่วไป โดยทวีขนาดและเพิ่มจำนวนมากขึ้นในช่วงฤดูแล้ง ซึ่งดอนเหล่านี้ในช่วงระดับน้ำลดลงจะเหลือเพียงทางน้ำเล็ก ๆ เป็นเส้นกั้นเขตแดน หรือบางแห่ง ระดับน้ำขึ้นเงินมากจนกลายเป็นผืนดินติดต่อกันกับฝั่งไทย โดยไม่มีทางน้ำให้เห็นแต่อย่างใด แม่น้ำโขงในในฤดูน้ำหลากความเร็วกระแสน้ำจะเร็วทำให้มีการกัดเซาะตลิ่งอย่างรุนแรง ความยาวประมาณ 300 กิโลเมตร ทำให้ตลิ่งบริเวณชายแดนไทยสูญหายไปปีละ 3 - 5 เมตร ต่อความยาวแม่น้ำโขง เมื่อคำนวณแล้วประเทศไทยต้องสูญเสียดินแดนปีละ 480 ไร่ โดยกรมโยธาธิการและผังเมืองมีแผนงานที่จะดำเนินการก่อสร้างเขื่อนป้องกันตลิ่งแม่น้ำโขงอย่างเร่งด่วน โดยได้ดำเนินการไปแล้วประมาณ 86 กิโลเมตร ดังนั้น ในการศึกษานี้จะศึกษาประเด็นแนวทางลดความขัดแย้งของไทยกับประเทศเพื่อนบ้าน (สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว) ในกรณีการก่อสร้างเขื่อนป้องกันตลิ่งพังทลายในแม่น้ำโขง บริเวณตำบลบ้านแซว อำเภอเชียงแสน จังหวัดเชียงราย

1.2 วัตถุประสงค์

1.2.1 เพื่อทราบปัญหาและแนวทางการแก้ไขประเด็นความขัดแย้ง ในกรณีการก่อสร้างเขื่อนป้องกันตลิ่งริมแม่น้ำชายแดน (แม่น้ำโขง)

1.2.2 เพื่อเสนอแนะข้อคิดเห็นเชิงนโยบายในการก่อสร้างเขื่อนป้องกันตลิ่งริมแม่น้ำสายแดน ระหว่างประเทศ

1.3 ขอบเขตการศึกษา

บริเวณ การก่อสร้างเขื่อนป้องกันตลิ่งริมแม่น้ำสายแดน (แม่น้ำโขง) ตำบลบ้านแซว อำเภอ เชียงแสน จังหวัดเชียงราย ซึ่งมีการกักเซาะตลิ่งแม่น้ำโขงความยาวประมาณ 2500 เมตร ดังแสดงใน รูปที่ 1 ถึงรูปที่ 4 ปัจจุบันกรมโยธาธิการและผังเมืองได้ดำเนินการก่อสร้างไปแล้ว 915 เมตร และ กำลังดำเนินการในปีงบประมาณ 2553 ความยาวประมาณ 485 เมตร และมีแผนที่จะดำเนินการให้ แล้วเสร็จตามการจัดสรรงบประมาณ

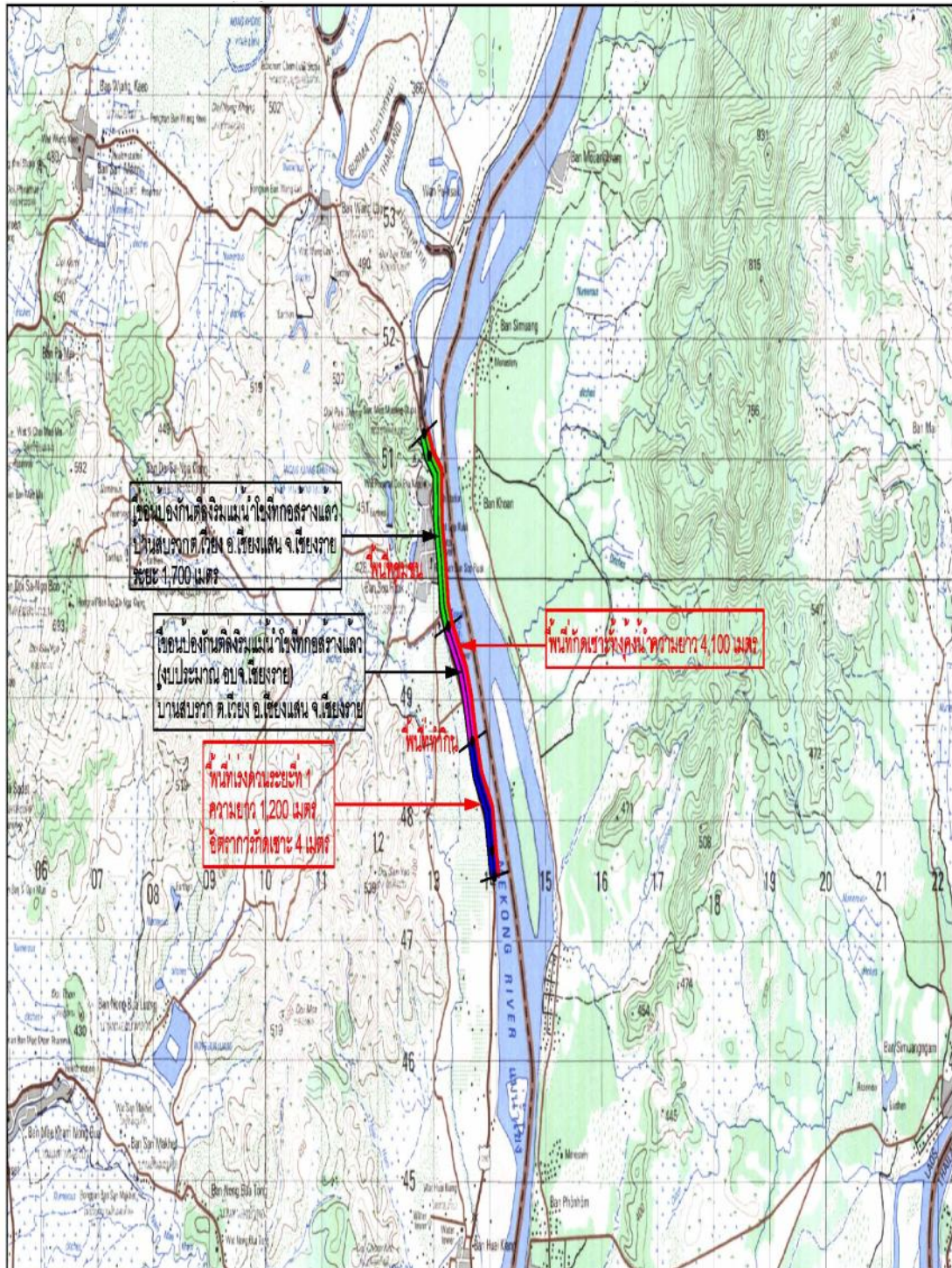
1.4 ประโยชน์ที่จะได้รับจากการศึกษา

เพื่อเป็นแนวทางในการนำมาใช้ในการก่อสร้างเขื่อนป้องกันตลิ่งริมแม่น้ำสายแดน กับประเทศ เพื่อนบ้านที่มีลักษณะคล้ายคลึงกัน

รูปที่ 1 แสดงแม่น้ำโขงชายแดนประเทศไทย – ลาว

พื้นที่กีดเซาะตลิ่งริมแม่น้ำโขง คຸ້ນນ້ຳທີ 1 เขตจังหวัดเชียงราย
 คุ้งน้ำถูกกีดเซาะบ้านสบรวก ตำบลเวียง อำเภอเชียงแสน จังหวัดเชียงราย ความยาวคຸ້นรวม 4,100 เมตร

รูปที่ 2 แสดงแผนที่ตลิ่งแม่น้ำโขงบริเวณตำบลบ้านแซวที่โดนกัดเซาะ

รูปที่ 3 แสดงภาพถ่ายตลิ่งแม่น้ำโขงบริเวณตำบลบ้านแซวที่โดนกัดเซาะ

รูปที่ 4 แสดงภาพถ่ายการพังทลายบริเวณตลิ่งแม่น้ำโขงบริเวณตำบลบ้านแซว จังหวัดเชียงราย

บทที่ 2

แนวคิดทฤษฎีและวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้เป็นการศึกษาจากการวิเคราะห์เอกสารเป็นหลัก ขอบเขตของการศึกษา คือ การศึกษาการก่อสร้างเขื่อนป้องกันตลิ่งพังทลายในแม่น้ำโขง บริเวณตำบลบ้านแซว จังหวัดเชียงราย โดยมีนโยบายต่างประเทศของไทยที่มีประเทศเพื่อนบ้านที่มีอาณาเขตติดกันในบริบทของหลังศตวรรษที่ 21 เป็นเครื่องมือในการวิเคราะห์จะใช้แนวคิดทฤษฎีที่ร่วมสมัยและยังนิยมใช้วิเคราะห์สถานการณ์ความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ เพื่อให้ได้ผลการวิเคราะห์ที่เป็นปัจจุบันและสามารถนำไปใช้ประโยชน์ได้

2.1 แนวคิดทฤษฎี

แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องที่นำมาใช้

2.1.1 แนวคิดสัจนิยม (Realism) หรือสัจนิยมเชิงโครงสร้าง (structural realism) ซึ่งมองว่ารัฐเป็นหน่วยที่สำคัญที่สุดในการวิเคราะห์ และเชื่อว่ารัฐมีธรรมชาติสองแบบคือ รัฐที่ขยายความมั่นคงสูงสุด (defensive realism) และรัฐที่ขยายอำนาจสูงสุด (offensive realism) หรือที่เรียกว่ารัฐนิยม (statism) นอกจากนี้แนวคิดสัจนิยมยังให้ความสำคัญกับเป้าหมายของรัฐที่สำคัญ ประการอื่น เช่น หลักความอยู่รอด (survival) หลักการช่วยตัวเอง (self-help)

2.1.2 การอธิบายและแก้ไขข้อวิพากษ์วิจารณ์เกี่ยวกับประเด็นความคลุมเครือของแนวความคิด “ผลประโยชน์แห่งชาติ” ที่ได้จากการศึกษาผลงาน ในส่วนที่ว่าด้วยนโยบายต่างประเทศสหรัฐอเมริกาของฮานส์ มอร์แกนธอ โดยจากการศึกษาพบว่า มอร์แกนธอยอมรับว่าแนวความคิดผลประโยชน์แห่งชาตินั้นมีจุดอ่อนตามที่ได้ถูกวิพากษ์วิจารณ์ไว้จริง แต่เขายังยืนยันถึงประโยชน์ของแนวความคิดดังกล่าว พร้อมทั้งคัดค้านข้อกล่าวหาที่ว่าแนวความคิดผลประโยชน์แห่งชาติไม่มีประโยชน์ในการวิเคราะห์ใด ๆ มอร์แกนธอได้ขยายแนวความคิด ผลประโยชน์แห่งชาติ ไว้ในผลงานในส่วนว่าด้วยนโยบายต่างประเทศหลายชิ้น โดยเฉพาะในบทความชื่อ The Problem of National Interest และในผลงาน In Defense of the National Interest เพื่อแจกแจงให้เห็นต้นตอ ที่มาของข้อวิพากษ์วิจารณ์ และประโยชน์ของแนวความคิดดังกล่าว

ทั้งนี้ มอร์แกนธอปฏิเสธที่จะพิจารณาผลประโยชน์แห่งชาติในลักษณะที่มีความหมายตายตัว แต่ยอมรับว่าความหมายของผลประโยชน์แห่งชาติสามารถเปลี่ยนแปลงไปตามบริบททางการเมืองและวัฒนธรรมของชาติ แต่พยายามชี้ให้เห็นว่า แนวความคิดผลประโยชน์แห่งชาตินั้น ประกอบด้วย 2 ส่วนด้วยกัน ได้แก่ ส่วนแก่นแท้หรือเป็นส่วนที่มาจากความจำเป็นทางเหตุผล นั่นคือ ส่วนที่เป็นแก่น

ของผลประโยชน์แห่งชาติของทุกชาติ ซึ่งมักไม่เปลี่ยนแปลงไป และส่วนที่ผันไปตามบริบทและสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลงไป ซึ่งหลักเบื้องต้นสำคัญในการกำหนดนโยบายต่างประเทศอย่างมีเหตุผลนั้นก็คือ ความเข้าใจที่แจ่มแจ้งชัดเจนในความแตกต่างระหว่างส่วนที่เป็นแก่นแท้และส่วนที่ผันแปรนี้ของผลประโยชน์แห่งชาติ

ในผลงาน *In Defense of the National Interest* มอร์แกนขอใช้ประวัติศาสตร์นโยบายต่างประเทศของสหรัฐอเมริกาในช่วงระยะเวลากว่าสองศตวรรษ เป็นบทเรียนเพื่อแสดงให้เห็นถึงหลักในการกำหนดนโยบายต่างประเทศของสหรัฐอเมริกา และแสดงให้เห็นว่าผู้นำชุมชนในแต่ละยุคนั้นกำหนดนโยบายต่างประเทศโดยพิจารณาถึงผลประโยชน์แห่งชาติมากน้อยแตกต่างกันไป โดยประเด็นสำคัญที่มอร์แกนพยายามแสดงให้เห็นก็คือ ความแตกต่างระหว่างการดำเนินนโยบายต่างประเทศ โดยการคิดคำนวณถึงผลประโยชน์ในรูปของอำนาจกับการดำเนินนโยบายโดยอิงอยู่กับอุดมการณ์ หรือหลักการทางศีลธรรมอันเลื่อนลอย

นอกจากจะได้พบความพยายามในการอธิบายและขยายความเกี่ยวกับสาระสำคัญของแนวความคิดผลประโยชน์แห่งชาติแล้ว จากการศึกษาการเสนอความคิดเห็นและการวิพากษ์นโยบายต่างประเทศและสถานการณ์ทั่วไปของมอร์แกน ยังพบว่าหัวใจหลักของข้อวิพากษ์นโยบายต่างประเทศของสหรัฐอเมริกาของเขาดั้งแต่หลังสงครามโลกครั้งที่สองเป็นต้นมาคือ การที่สหรัฐอเมริกาตอบสนองต่อสภาพแวดล้อมภายนอก โดยไม่ได้คำนึงถึงสิ่งที่เป็นผลประโยชน์แห่งชาติที่แท้จริง แต่ใช้หลักการศีลธรรมสากลเป็นฐานในการกำหนดนโยบายต่างประเทศ ซึ่งในที่สุดกลับนำพารัฐเข้าสู่อันตรายจากการต่อสู้ในสงครามศักดิ์สิทธิ์ที่แพ้ไม่ได้

มอร์แกนขอได้เปรียบเทียบให้เห็นถึงความแตกต่างระหว่างทางเลือกนโยบายรูปธรรมที่อยู่บนหลักศีลธรรมสากล และทางเลือกนโยบายที่อยู่บนฐานการพิจารณาผลประโยชน์แห่งชาติและอำนาจ โดยใช้กรณีรูปธรรม เช่น กรณีการต่อต้านขบวนการปฏิวัติในเอเชียและสงครามเวียดนาม กรณีการเข้าแทรกแซงในสงครามเกาหลี หรือกรณีการปลดปล่อยประเทศที่อยู่ภายใต้การครอบงำของสหภาพโซเวียตนำเสนอเป็นตัวอย่างให้เห็นอย่างชัดเจน โดยจากการศึกษากรณีดังกล่าวเหล่านี้ สิ่งที่ปรากฏให้เห็นอย่างชัดเจนที่สุด คือ สัจนิยมของมอร์แกนนั้น ไม่ได้นำเสนอสูตรสำเร็จทางนโยบายที่สามารถนำไปใช้ได้กับทุกกรณีทุกสถานการณ์ได้อย่างทันที แต่พยายามเตือนให้ผู้นำรัฐต่าง ๆ ไม่ยึดติดกับหลักการศีลธรรมอันเลื่อนลอยที่อาจนำรัฐไปสู่หายนะด้วยการละเลยการประเมินสถานการณ์จากความจริง และยังเน้นย้ำให้ผู้นำรัฐใช้เหตุผล ความรู้ความชำนาญและประสบการณ์ที่สั่งสมมาใคร่ครวญพิจารณาโดยเปรียบเทียบผลได้ผลเสียทั้งจากมุมมองของรัฐตนและรัฐอื่นในทุกแง่มุม และทรัพยากรที่รัฐครอบครองอย่างถี่ถ้วน เพื่อในที่สุดแล้วเลือกหนทางที่มีเหตุผลที่สุดเท่าที่จะเป็นไปได้สำหรับรัฐ

นอกจากนี้ มอร์แกนยังเสนอว่าการยึดถือผลประโยชน์และอำนาจในการดำเนินนโยบายต่างประเทศ ในที่สุดแล้วจะนำไปสู่ความเข้าใจระหว่างกันและกันของรัฐต่างๆ และสามารถบรรเทาความรุนแรงในการต่อสู้เพื่อเมืองระหว่างประเทศได้อย่างมีประสิทธิภาพมากกว่าการยึดถือหลักศีลธรรมสากล ด้วยการพิจารณานโยบายต่างประเทศของรัฐจากแง่มุมผลประโยชน์และอำนาจจะทำให้รัฐต่างๆ สามารถเข้าใจกันและกันมากขึ้น และพิจารณาดัดสินการกระทำของกันและกันด้วยใจที่เป็นกลาง รวมทั้งคิดพิจารณาถึงข้อจำกัด เหตุผลและความเป็นจริง ซึ่งการกระทำดังกล่าวย่อมสามารถป้องกันไม่ให้ความขัดแย้งของรัฐขยายตัวจนสร้างหายนะอันใหญ่หลวง ซึ่งมอร์แกนเองก็ได้แสดงตัวอย่างที่ชัดเจนในฐานะผู้พิจารณาและตัดสินการกระทำของรัฐในความสัมพันธ์ระหว่างประเทศด้วย

ความเป็นกลางเหมือนกับจุดยืนที่เขานำเสนอเอาไว้แนวคิดทฤษฎีที่เกี่ยวข้องอื่นๆ เช่น ทฤษฎีเกม Game Theory เป็นทฤษฎีแนวพฤติกรรมศาสตร์ (Behaviorism) ที่นำมาปรับใช้กับการวิเคราะห์ทางรัฐศาสตร์และความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ หรือแม้กระทั่งการประยุกต์ใช้ในทางธุรกิจและนโยบายสาธารณะ ซึ่งมีทั้งทฤษฎีเกมที่เป็น “ตรรกเชิงตัวเลข” (Logical Mathematic Approach) และทฤษฎีเกมที่เป็นแนวประจักษ์นิยม (Experimental Approach) การใช้ทฤษฎีเกมส์อยู่ที่การนำไปสู่ผลลัพธ์ของการวิเคราะห์ ซึ่งออกมาเป็นสองแนวทางคือ “แนวทางเกมศูนย์” (Zero Sum Game) และ “แนวทางเกมไม่ศูนย์” (Non-zero Sum Game) หรือที่นิยมเรียกว่าเป็น “เกมบวก” (Positive Sum Game) และ “เกมลบ” (Negative Sum Game) นั่นเอง อย่างไรก็ตามการใช้ทฤษฎีเกมส์อย่างมีอำนาจในการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างประเทศนี้ มักนิยมใช้วิเคราะห์จากสถานการณ์ที่มีความขัดแย้งเกิดขึ้น หรือมีโจทย์ปัญหาเกิดขึ้นเป็นตัวแทนในการวิเคราะห์ จึงจะทำให้แนวทางของทฤษฎีเกมส์เด่นชัดกว่าการพยายาม จะอธิบายความเป็นไปของความสัมพันธ์ระหว่างประเทศในภาวะปกติ

2.1.3 แนวคิดทฤษฎีเรื่องความขัดแย้งทางวัฒนธรรม(cultural conflicts) แนวคิด ลัทธิสังคมนิยมใหม่ (Neo-Realism) แนวคิดเรื่องการปะทะกันทางอารยธรรม (clash of civilizations) ของ Huntington แนวคิดเสรีนิยมบนความสัมพันธ์ระหว่างประเทศซึ่งมีการแตกย่อยออกเป็น เสรีนิยมใหม่ (Neoliberalism) และเสรีนิยมสันติประชาธิปไตย (democratic peace liberalism)

2.2 วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง

2.2.1 ผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ในหนังสือ “ความขัดแย้งระหว่างประเทศ” (อภิญญา รัตนมงคลมาศ, 2538, หน้า 70) ได้กล่าวถึงผลการวิจัยของ เอ็ดเวิร์ด อี. อาซาร์ (Edward E. Azar) ซึ่งเป็นผู้เชี่ยวชาญทางด้านการศึกษาความขัดแย้งระหว่างประเทศ ที่ทำการวิจัยเหตุการณ์ ทั้งการเมือง เศรษฐกิจ สังคม การทหารและวัฒนธรรม รวม 135 ประเทศ ระหว่างวันที่ 1 มกราคม พ.ศ. 2488 ถึง 31 ธันวาคม พ.ศ. 2521 ซึ่งสามารถแบ่งระดับ

ความขัดแย้งออกเป็น 15 ระดับ โดยเรียงลำดับความขัดแย้งน้อยที่สุด (ความร่วมมือ) ไปถึงรุนแรงที่สุด ดังต่อไปนี้

2.2.1.1 รวมตัวเป็นประเทศเดียวกันด้วยความสมัครใจ (Voluntary Unification into One Nation): เป็นระดับความร่วมมือสูงสุด ซึ่งเป็นเหตุการณ์ของการสมัครใจรวมตัวกันเป็นรัฐชาติ หรือกล่าวได้ว่าเป็นการตั้งประเทศชาติขึ้นมาใหม่

2.2.1.2 เป็นพันธมิตรสำคัญด้านยุทธศาสตร์ทั้งระดับภูมิภาคหรือระดับประเทศ (Major Strategic Alliance Region or International): เป็นเหตุการณ์ที่เกี่ยวข้องกับการรวบรวมกัน ทำการเชื่อมรวมกัน การจัดตั้งตลาดร่วมกัน

2.2.1.3 ให้ความสนับสนุนทางการทหาร เศรษฐกิจ และยุทธศาสตร์ (Military Economic and Strategic Support) เป็นที่ให้การช่วยเหลือทางทหารกันระหว่างรัฐ การให้พื้นที่ของประเทศตนเองเป็นที่ตั้งฐานทัพกับประเทศที่พันธมิตร การให้ความรู้ทางเทคนิคการทหาร

2.2.1.4 การทำความตกลงทางเศรษฐกิจ เทคโนโลยี และอุตสาหกรรมที่ไม่เกี่ยวข้องทางทหาร (Non-military, Economic, Technological and Industrial Agreement) เป็นการให้การกู้ยืมเงิน หรือการช่วยเหลือทางการเงิน การร่วมมือทางเศรษฐกิจ เช่น เขตการค้าเสรี (ในระดับ พหุภาคี และทวิภาคี) การขายสินค้าที่ไม่ใช่สินค้าทางทหาร

2.2.1.5 ทำความตกลงและให้การสนับสนุนทางวัฒนธรรมและวิทยาศาสตร์อันไม่เกี่ยวข้องกับยุทธศาสตร์ (Cultural and Scientific Agreement and Support – Non Strategic) เป็นการเริ่มความสัมพันธ์ทางการทูต การแลกเปลี่ยนทางวัฒนธรรม การแลกเปลี่ยนทางเทคโนโลยี วิทยาศาสตร์ และวิชาการ

2.2.1.6 การใช้ถ้อยคำสนับสนุนเป้าหมาย ค่านิยมและรัฐบาลอย่างเป็นทางการ (Official Verbal Support of Goal, Values and Regime) เป็นการให้การสนับสนุนทางนโยบายอย่างเป็นทางการ การยกระดับทางการทูต การยืนยันมิตรภาพ การฟื้นฟูความสัมพันธ์ภาพทางการทูตที่เคยยุติลง

2.2.1.7 การแลกเปลี่ยน การเจรจา และแสดงนโยบายต่างประเทศอย่างเป็นทางการ แต่ไม่มีความสำคัญมาก (Minor Official Exchange, Talks, and Policy Expression: Mild Verbal Support) เป็นการพบปะกันระหว่างเจ้าหน้าที่ระดับสูง การออกแถลงการณ์ร่วมกัน การประกาศหยุดยิง การแลกเปลี่ยนเชลยศึก

2.2.1.8 การกระทำที่เป็นกลางหรือกระทำการที่ไม่มีความสำคัญต่อสถานการณ์ระหว่างชาติ (Neutral or Non-significant Acts for the Inter-nations) เป็นการแถลงนโยบาย การเสนอข่าวต่าง ๆ ที่ไม่มีความเกี่ยวเนื่อง/ต่อเนื่องกับเหตุการณ์การเยือนประเทศอย่างไม่เป็นทางการ

2.2.1.9 การใช้ถ้อยคำไม่รุนแรงแสดงความไม่พอใจในการปฏิสัมพันธ์ต่อกัน (Mild Verbal Expression Displaying Discord in the Interaction) เป็นการคัดค้านนโยบายหรือพฤติกรรมอย่างไม่รุนแรง ไม่ประสบความสำเร็จในการตกลงกัน การปฏิเสธการกล่าวหา การปฏิเสธไม่รับบันทึกประจำวัน

2.2.1.10 ใช้ถ้อยคำรุนแรงแสดงความก้าวร้าวในการสร้างปฏิสัมพันธ์ต่อกัน (Strong Verbal Expression Displaying Hostility in Interaction) เป็นการเตือนประเทศเป้าหมายว่าจะกระทำการตอบโต้ การดำเนินเฉพาะเรื่อง การประณามผู้นำ ระบบการเมือง หรืออุดมการณ์ของประเทศเป้าหมาย

2.2.1.11 การกระทำการรุนแรงทางการทูตและเศรษฐกิจ (Diplomatic-economic Hostile Actions) เป็นการเพิ่มกำลังกองทัพ การไม่ขนถ่ายสินค้า การปิดกั้นการคมนาคมทางบก ทางน้ำ และทางอากาศ การควบคุมการค้า การเรียกทูตมาเจรจาเป็นการฉุกเฉิน การยุติข้อตกลงบางประเภท

2.2.1.12 การกระทำการรุนแรงทางการเมืองและการทหาร (Political-Military Hostile Actions) เป็นการสนับสนุนการจลาจลหรือกบฏในประเทศเป้าหมาย การสนับสนุนกองโจรในประเทศเป้าหมาย การตัดความสัมพันธ์ทางการทูต การลักพาตัว การจับที่ปรึกษาทางทหารออกนอกประเทศ

2.2.1.13 การปฏิบัติการขนาดเล็ก (Small Scale Military Acts) เป็นการปะทะด้วยกำลังทางทหารทางบก ทางน้ำ ทางอากาศอย่างจำกัด การปิดล้อมประเทศเป้าหมาย การผนวกดินแดนที่ยึดครองไว้เป็นของตน

2.2.1.14 สงครามจำกัด (Limited War Acts) เป็นการปฏิบัติต่อเขตทหาร เขตอุตสาหกรรม เป็นจุด ๆ การยึดหรือทำลายกองเรือของประเทศเป้าหมาย การปิดล้อมน่านน้ำ

2.2.1.15 สงครามขนาดใหญ่ที่ก่อให้เกิดการเสียชีวิต พลัดที่อยู่อาศัยและสิ้นเปลืองค่าใช้จ่ายทางยุทธศาสตร์สูง (Extensive War Acts Causing Death Dislocation and High Strategic Costs) เป็นการดำเนินสงครามที่มีการสู้รบขนาดใหญ่อย่างเต็มรูปแบบ การทิ้งระเบิดในดินแดนพลเรือน การใช้อาวุธทำลายล้างสูง (weapon of mass destructive: WMD) เช่น นิวเคลียร์ ชีวะ เคมี

จากการวิจัยดังกล่าวจะพบว่าระดับ 1 ถึงระดับ 8 จะเป็นระดับของความร่วมมือ ส่วนในระดับ 9 ถึงระดับ 15 จะเป็นระดับของความขัดแย้งที่เรียงลำดับจากน้อยสุดไปยังรุนแรงสุด ซึ่งนำไปสู่ความรุนแรงที่ทำให้เกิดการบาดเจ็บล้มตายจำนวนมาก

2.2.2 ความสัมพันธ์ไทยลาว

2.2.2.1 ศ. ดร. สุรัช สิริไกรได้อธิบายสาเหตุการกระทบกระทั่งตามพรมแดนไทย - ลาว 1975-1980 โดยผู้วิจัยได้ชี้ให้เห็นว่า ประเด็นสำคัญของความขัดแย้งมี 2 ประเด็นใหญ่ ๆ คือ ปัญหาความไม่ยุติธรรมของเส้นแบ่งเขตแดนไทย - ลาว ในแม่น้ำโขง ซึ่งจะต้องหาทางเจรจาแก้ไข โดยวิธีการทางการทูตต่อไปในอนาคตและปัญหาของการตีความ เหตุการณ์ในลาว ซึ่งมีผลต่อการกำหนดนโยบายของผู้นำไทยต่อลาว ประเด็นอื่น ๆ ของปัญหา อันได้แก่ เรื่องขบวนการกลุ่มต่อต้านรัฐบาลลาว, การลักลอบค้าของเถื่อน และความผิดทางอาญาตามชายแดน ตลอดจนการปฏิบัติงานของหน่วยปฏิบัติการตามลำน้ำโขง ล้วนเป็นสาเหตุย่อยที่อาจจะป้องกันหรือยุติได้ด้วยวิธีการเจรจากดลงทางการทูตในระดับต่าง ๆ กัน ตั้งแต่ระดับจังหวัดจนถึงระดับรัฐบาล กับฝ่ายลาว ถ้ารัฐบาลของ

ประเทศทั้งสองมีความสัมพันธ์ที่ดีต่อกันและไม่หวาดระแวงสงสัยกันและกันซึ่งจะทำให้เกิดผลดีดังนี้

1) ได้เงินตราเข้าประเทศจากการที่ลักษณะที่ตั้งของลาวอยู่ติดกับประเทศไทยและมีทางออกทะเลสะดวกทางเดียว คือผ่านประเทศไทย (ปัจจุบันผ่านทางเวียดนามด้วย) ทำให้ลาวต้องพึ่งพาอาศัยไทยเป็นอันมาก สินค้าในตลาดของลาวส่วนใหญ่ไปจากไทย มูลค่าที่ทั้งสองประเทศได้ทำการติดต่อค้าขายกันเป็นเวลานาน มีมูลค่ารวมจนถือได้ว่า ประเทศไทยเป็นประเทศคู่ค้าที่สำคัญที่สุดของลาว โดยลาวเป็นฝ่ายเสียเปรียบดุลการค้ากับไทยทุกปี แม้ว่าในปัจจุบันลาวจะได้เปลี่ยนแปลงการปกครองไปแล้ว

2) เป็นแหล่งทรัพยากรลาวมีทรัพยากรธรรมชาติในด้านป่าไม้ ได้แก่ ไม้กระบาก ไม้แดง ไม้ยาง ไม้สัก ไม้เต็ง ไม้รัง ไม้ตะเคียนทอง เป็นจำนวนมาก ซึ่งถ้ามีความสัมพันธ์กัน ไทยอาจมีโอกาสเข้าไปร่วมลงทุนทำการพัฒนาหรือซื้อขายสินค้าเหล่านี้ได้

3) เป็นการประหยัดงบประมาณทางการทหาร ไทยมีเขตแดนติดต่อกับลาวด้านแม่น้ำโขงเป็นระยะยาว และเท่าที่คาดคะเนทั้งไทยและลาวคงไม่มีความประสงค์ที่จะทำสงครามใหญ่ต่อกันในอนาคตที่มองเห็นนี้ และถ้าเราพยายามสร้างความสัมพันธ์ที่ดีต่อกันได้ ประชาชนริมฝั่งแม่น้ำโขงก็จะอยู่ได้โดยสงบสุข อาศัยแม่น้ำโขงเป็นแหล่งทำมาหากิน รัฐบาลก็จะประหยัดงบประมาณในด้านการทหารด้านนี้ไปได้

ฝ่ายไทยควรพยายามรักษาความสัมพันธ์ที่ดีกับลาวไว้ และจะเห็นได้ว่าทางฝ่ายลาวเองก็มีเจตนารมณ์ที่จะมีความสัมพันธ์ที่ดีกับไทย ดังจะเห็นในจากการที่ นายไกรสร พรหมวิหาร นายกรัฐมนตรี ได้กล่าวในที่ประชุมสภาประชาชนสูงสุด เมื่อวันที่ 6 มกราคม 1981 โดยได้ย้าว่า “เราถือว่าความสัมพันธ์ระหว่างประชาชนลาวกับประชาชนไทย สอดคล้องอย่างสมบูรณ์กับผลประโยชน์ของประชาชนของประเทศทั้งสองของสันติภาพและเสถียรภาพในภูมิภาคนี้ เรายินดีปรับปรุงความสัมพันธ์ระหว่างประเทศลาวกับประเทศไทย บนพื้นฐานของแถลงการณ์ร่วม เดือนมกราคมและเดือนเมษายน พ.ศ. 1979 ” เอกอัครราชทูตลาวประจำไทย ท้าวคำพัน ลิ้มมาลงค์ ก็เรียกร้องให้ไทยเปิดการค้าขายเสรีกับลาวตลอดแนวพรมแดนเมื่อเร็ว ๆ นี้ เขาได้กล่าวอีกว่า “ การปะทะทางชายแดนไทย – ลาว ไม่อาจหลีกเลี่ยงได้หมด แต่ว่าอาจจะควบคุมหรือระงับเอาไว้ไม่ให้ขยายตัวได้ โดยการเจรจาและหลีกเลี่ยงการแทรกแซงของมือที่ 3 - 4 ” และเราจะสังเกตเห็นได้ว่า เศรษฐกิจของลาวเสื่อมโทรมมาก การที่ลาวรับความช่วยเหลือจากโซเวียต เวียดนาม และประเทศยุโรปตะวันออกนั้น เห็นได้ว่าไม่พอที่จะสร้างสรรค์ประเทศให้เจริญหรือเพียงพอที่จะทำให้พ้นความยากจนได้ จึงเป็นเหตุผลให้ลาวคำนึงถึงการที่จะพึ่งพาประเทศตะวันตก การทำความสัมพันธ์อันดี กับไทยจะให้ประโยชน์แก่ลาว ทั้งอาจเป็นทางเปิดประตูให้ได้รับการติดต่อช่วยเหลือจากประเทศตะวันตกอื่นๆ ด้วย

การเจริญทางเศรษฐกิจของลาวควรจะนำไปสู่ความเป็นอิสระจากเวียดนามในที่สุด จึงเป็นแนวทางที่ไทยควรส่งเสริม

2.2.2.2 จากเว็บไซต์สถานทูตไทยนครเวียงจันทน์ ความสัมพันธ์ไทย – ลาว ซึ่งในปัจจุบันดำเนินไปอย่างราบรื่นใกล้ชิด ทั้งสองฝ่ายได้ใช้กลไกและเวทีความร่วมมือในด้านต่าง ๆ ที่จัดตั้งขึ้นทั้งในกรอบทวิภาคีและพหุภาคีผลักดันความร่วมมือและแก้ไขปัญหา เพื่อหาทางออกร่วมกันอย่างสันติวิธี ที่สำคัญได้แก่

1) คณะกรรมการร่วมว่าด้วยความร่วมมือไทย - ลาว เป็นกลไกกำกับดูแลการดำเนินความสัมพันธ์ไทย – ลาว ในภาพรวม ตั้งขึ้นเมื่อพฤษภาคม 2534 มีรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการต่างประเทศของทั้งสองฝ่ายเป็นประธานร่วมสองฝ่ายได้ผลัดเปลี่ยนกันเป็นเจ้าภาพจัดการประชุมขึ้นทุกปี โดยมีผู้แทนจากทุกหน่วยงานหลักของไทยและลาวเข้าร่วม การประชุมครั้งล่าสุด คือ ครั้งที่ 14 เมื่อวันที่ 23 – 25 มกราคม 2549 ที่จังหวัดตราด

2) คณะกรรมการร่วมมือรักษาความสงบเรียบร้อยตามชายแดนทั่วไปไทย - ลาว ตั้งขึ้นเมื่อเดือนสิงหาคม 2534 มีรัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหมและรัฐมนตรีว่าการกระทรวงป้องกันประเทศเป็นประธานร่วมเป็นกลไกกำหนดแนวทางและมาตรการเกี่ยวกับการส่งเสริมความร่วมมือรักษาความสงบเรียบร้อย และเสถียรภาพตามชายแดน การประชุมครั้งล่าสุด คือ ครั้งที่ 14 เมื่อวันที่ 14 - 15 กรกฎาคม 2548 ที่นครหลวงเวียงจันทน์

3) คณะกรรมการเขตแดนร่วมไทย - ลาว ตั้งขึ้นเมื่อเดือนกันยายน 2539 มีรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการต่างประเทศของไทยและลาว เป็นประธานร่วมมีวัตถุประสงค์เพื่อพิจารณาการสำรวจและจัดทำหลักเขตแดนร่วมตลอดแนวชายแดน การประชุมครั้งล่าสุด คือ ครั้งที่ 7 ระหว่างวันที่ 9 – 11 ธันวาคม 2545 ที่กรุงเทพมหานคร

4) คณะกรรมการร่วมทางการค้าไทย - ลาว เป็นผลสืบเนื่องจากการเยือนลาวของรัฐมนตรีว่าการกระทรวงพาณิชย์ เมื่อเดือนมกราคม 2540 และการประชุมคณะกรรมการร่วมว่าด้วยความร่วมมือไทย - ลาว ครั้งที่ 7 เมื่อเดือนกันยายน 2540 การประชุมคณะกรรมการร่วมทางการค้า ครั้งที่ 1 มีขึ้นระหว่างวันที่ 16 – 17 กรกฎาคม 2541 ที่กรุงเทพฯ มีรองนายกรัฐมนตรีและรัฐมนตรีว่าการกระทรวงพาณิชย์ และมีรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการค้าและการท่องเที่ยวลาวเป็นประธานร่วม แต่ยังไม่ได้มีการจัดการประชุม ครั้งที่ 2 ขึ้น

5) คณะกรรมการส่งเสริมการค้าและการลงทุนไทย - ลาว (เปลี่ยนชื่อมาจากคณะกรรมการใกล้เคียงแก้ไขข้อพิพาทด้านธุรกิจและการลงทุนไทย - ลาว) จัดตั้งโดยมติที่ประชุมคณะกรรมการร่วมว่าด้วยความร่วมมือไทย-ลาว ครั้งที่ 7 เมื่อเดือนกันยายน 2540 มีรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการต่างประเทศของทั้งสองฝ่ายเป็นประธานร่วม เพื่อเป็นกลไกอำนวยความสะดวก การใกล้เคียงแก้ไขข้อพิพาทด้านธุรกิจและการลงทุนและส่งเสริมการค้าและลงทุนระหว่างไทย - ลาว การประชุมครั้งล่าสุด คือ ครั้งที่ 4 เมื่อวันที่ 25 มกราคม 2549 ที่เกาะช้าง จังหวัดตราด

6) การประชุมคณะผู้ว่าราชการจังหวัดและเจ้าแขวงชายแดนไทย - ลาว จัดตั้งโดยมติที่ประชุมคณะกรรมการร่วมว่าด้วยความร่วมมือไทย - ลาว ครั้งที่ 6 เมื่อกันยายน 2539 ณ จังหวัดสงขลา การประชุมครั้งล่าสุด คือ ครั้งที่ 6 ระหว่าง 23 - 25 สิงหาคม 2549 ที่เมืองหลวงพระบาง สปป.ลาว นอกจากนี้ ยังมีการประชุมคณะกรรมการร่วมเพื่อรักษาความสงบเรียบร้อยในระดับจังหวัดกับแขวงเพื่อเป็นกลไก ในการร่วมกันแก้ไขปัญหาตามบริเวณชายแดนในระดับท้องถิ่นมิให้ลุกลามเป็นปัญหาระดับชาติ

7) การประชุมทวิภาคีว่าด้วยความร่วมมือด้านการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด เป็นกลไกความร่วมมือเพื่อแก้ไขปัญหายาเสพติด มีรัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรมเป็นประธานฝ่ายไทย และรัฐมนตรีประจำสำนักงานประธานประเทศเป็นประธานฝ่ายลาว การประชุมครั้งล่าสุด คือ ครั้งที่ 8 เมื่อวันที่ 17 - 18 กรกฎาคม 2548 ณ เมืองหลวงพระบาง

8) สมาคมไทย - ลาวเพื่อมิตรภาพ จัดตั้งโดยกระทรวงการต่างประเทศ เมื่อปี 2537 เพื่อเป็นกลไกเสริมในการดำเนินความสัมพันธ์ระหว่างไทย - ลาว ในระดับประชาชนต่อประชาชน ในด้านเศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรม โดยฝ่ายลาวได้จัดตั้งสมาคมลาว - ไทย เพื่อมิตรภาพ ภายใต้ศูนย์กลางพรรคประชาชนปฏิวัติลาว เป็นสมาคมร่วมดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ กับสมาคมไทย - ลาวฯ ทั้งสองสมาคมมีการประชุมร่วมกันทุกปี การประชุมร่วมระหว่างสองสมาคมครั้งล่าสุด คือ เมื่อวันที่ 8 มกราคม 2549 ที่กรุงเทพฯ

2.2.3 โครงการพัฒนาความร่วมมือทางเศรษฐกิจในอนุภูมิภาคแม่น้ำโขง Greater Mekong Subregion (GMS)

โครงการ GMS เป็นความร่วมมือของ 6 ประเทศ คือ ไทย พม่า ลาว กัมพูชา เวียดนาม และจีน (ยูนนาน) ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2535 โดยมีธนาคารพัฒนาเอเชีย (ADB: Asian Development Bank) เป็นผู้ให้การสนับสนุนหลัก กลุ่มประเทศ GMS มีพื้นที่รวมกันประมาณ 2 ล้าน 3 แสนตารางกิโลเมตร หรือประมาณพื้นที่ของยุโรปตะวันตก มีประชากรรวมกันประมาณ 250 ล้านคน และอุดมสมบูรณ์ไปด้วยทรัพยากรธรรมชาติ อีกทั้งยังเป็นจุดศูนย์กลางในการเชื่อมโยงติดต่อระหว่างภูมิภาคเอเชียใต้ เอเชียตะวันออก และเอเชียตะวันออกเฉียงใต้

โครงการ GMS มีวัตถุประสงค์เพื่อส่งเสริมให้เกิดการขยายตัวทางการค้า การลงทุน อุตสาหกรรมการเกษตร และบริการ สนับสนุนการจ้างงานและยกระดับความเป็นอยู่ของประชาชนในพื้นที่ให้ดีขึ้น ส่งเสริมและพัฒนาความร่วมมือทางเทคโนโลยีและการศึกษาระหว่างกัน ตลอดจนการใช้ทรัพยากรธรรมชาติที่ส่งเสริมกันอย่างมีประสิทธิภาพ ส่งเสริมและเพิ่มขีดความสามารถรวมทั้งโอกาสทางเศรษฐกิจในเวทีการค้าโลกระหว่าง 4-5 กรกฎาคม 2548 จีนได้เป็นเจ้าภาพการประชุม GMS Summit ครั้งที่ 2 ณ นครคุนหมิง โดยผู้นำได้ออกแถลงการณ์ร่วมคุนหมิง (Kunming Declaration) ซึ่งมีเป้าหมาย

คือ ความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน ความปรองดองและความมั่งคั่งของอนุภูมิภาค รวมถึงความพยายามในการลดปัญหาความยากจนและ ส่งเสริมการพัฒนาอย่างยั่งยืนโดยสนับสนุนให้มีการติดต่อและการแข่งขันระหว่างกัน นอกจากนี้ ผู้นำประเทศ GMS ได้แสดงเจตนารมณ์ให้มีการลงนามในภาคผนวกและพิธีสารแนบท้ายของความตกลงขนส่งข้ามพรมแดน (GMS Cross-Border Transport Agreement) ให้เสร็จครบถ้วนภายในปี 2548 และ เห็นชอบกับความริเริ่มในการอนุรักษ์ความหลากหลายทางชีวภาพโดยให้การคุ้มครองระบบนิเวศของพื้นที่ป่าไม้และต้นน้ำในอนุภูมิภาค ภายใต้โครงการ GMS Bio-diversity Corridor ทั้งนี้ ได้มีการลงนามข้อตกลงในเรื่องการขนส่ง การค้าพลังงาน การควบคุมโรคติดต่อในสัตว์ และการสื่อสารโทรคมนาคม และลารับเป็นเจ้าภาพจัดการประชุม GMS Summit ครั้งที่ 3 ในปี 2551

2.2.3.1 สาขาความร่วมมือของ GMS มี 9 สาขา ได้แก่ คมนาคมขนส่ง โทรคมนาคม พลังงาน การค้า การลงทุน เกษตร สิ่งแวดล้อม การท่องเที่ยว และการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์

2.2.3.2 แผนงานลำดับความสำคัญสูง (Flagship Programs) จำนวน 11 แผนงาน ได้แก่

- 1) แผนงานพัฒนาแนวพื้นที่เศรษฐกิจเหนือ - ใต้ (North-South Economic Corridor)
- 2) แผนงานพัฒนาแนวพื้นที่เศรษฐกิจตะวันออก - ตะวันตก (East-West economic Corridor)
- 3) แผนงานพัฒนาแนวพื้นที่เศรษฐกิจตอนใต้ (Southern Economic Corridor)
- 4) แผนงานพัฒนาเครือข่ายโทรคมนาคม (Telecommunications Backbone)
- 5) แผนงานซื้อ-ขายไฟฟ้า และการเชื่อมโยงเครือข่ายสายส่งไฟฟ้า (Regional Power Interconnection and Trading Arrangements)
- 6) แผนงานการอำนวยความสะดวกการค้าและการลงทุนข้ามพรมแดน (Facilitating Cross-Border Trade and Investment)
- 7) แผนงานเสริมสร้างการมีส่วนร่วมและความสามารถในการแข่งขันของภาคเอกชน (Enhancing Private Sector Participation and Competitiveness)
- 8) แผนงานพัฒนาทรัพยากรมนุษย์และทักษะความชำนาญ (Developing Human Resources and Skills Competencies)
- 9) กรอบยุทธศาสตร์การพัฒนาสิ่งแวดล้อม (Strategic Environment Framework)
- 10) แผนงานการป้องกันน้ำท่วมและการจัดการทรัพยากรน้ำ (Flood Control and Water Resource Management)
- 11) แผนงานการพัฒนาการท่องเที่ยว (GMS Tourism Development)

2.2.3.3 กลไกการทำงานของ GMS

แบ่งเป็นการดำเนินการ 4 ระดับ ได้แก่

- 1) การประชุมระดับคณะกรรมการ ของแต่ละสาขาความร่วมมือเพื่อประสานงานความคืบหน้าของกิจกรรมต่าง ๆ
- 2) การประชุมระดับเจ้าหน้าที่อาวุโส ซึ่งจัดปีละ 1 - 2 ครั้ง
- 3) การประชุมระดับรัฐมนตรี ซึ่งจัดปีละ 1 ครั้ง โดยในปี 2547 ได้มีการประชุมระดับรัฐมนตรีครั้งที่ 13 ณ เวียงจันทน์ สปป. ลาว ระหว่าง 13 – 16 ธันวาคม 2547
- 4) การประชุมระดับผู้นำ ซึ่งจัดทุก 3 ปี โดยกัมพูชาเป็นเจ้าภาพจัดการประชุมระดับผู้นำ GMS ครั้งที่ 1 เมื่อปี 2545 และจีนจะเป็นเจ้าภาพจัดการประชุมระดับผู้นำ GMS ครั้งที่ 2 ในปี 2548

2.2.3.4 ความคืบหน้าการดำเนินงาน GMS ที่สำคัญ

1) การพัฒนาแนวพื้นที่เศรษฐกิจเหนือ - ใต้ (North-South Economic Corridor) เชื่อมโยงไทย - พม่า/ลาว - จีน

1.1) เส้นทางสาย แม่สาย-เชียงตุง-เชียงรุ่ง-คุนหมิง ไทยช่วยสร้างสะพานมิตรภาพข้ามแม่น้ำสายแห่งที่ 2 แบบให้เปล่าด้วยวงเงิน 38 ล้านบาท และได้มีการเปิดใช้สะพานข้ามแม่น้ำสายแห่งที่ 2 และเส้นทางแม่สาย-เชียงตุง-เชียงรุ่งในเดือน กรกฎาคม 2547

1.2) เส้นทางสาย เชียงของ-หลวงน้ำทา-เชียงรุ่ง-คุนหมิง ไทย จีน และ ADB ให้ความช่วยเหลือการก่อสร้างเส้นทางในส่วนของ สปป. ลาวฝ่ายละ 1 ใน 3 ของค่าก่อสร้าง โดยไทยให้ความช่วยเหลือแบบเงินกู้ผ่อนปรนด้วยวงเงิน 1385 ล้านบาท คาดว่าจะก่อสร้างเสร็จในปี 2548 อนึ่งรัฐบาลไทยได้ประกาศเจตนารมณ์ที่จะช่วยสร้างสะพานข้ามแม่น้ำโขงที่เชียงของ - ห้วยทราย โดยจะรับผิดชอบค่าก่อสร้างครึ่งหนึ่ง และ ADB ก็แสดงความสนใจที่จะให้เงินกู้แก่ฝ่ายลาวส่วนหนึ่งด้วย

1.3) เส้นทางสาย ห้วยโก๋น - ปากแบ่ง โครงการปรับปรุงเส้นทางจากห้วยโก๋น (จ. น่าน) -เมืองเงิน (แขวงไชยบุรี)-ปากแบ่ง (แขวงอุดมไชย) ระยะทาง 49.22 กม. ซึ่งไทยจะให้ความช่วยเหลือด้วยวงเงิน 840 ล้านบาท โดยเป็นเงินกู้ผ่อนปรน (ร้อยละ 70) และเงินให้เปล่า (ร้อยละ 30) คาดว่า จะก่อสร้างเสร็จในปี 2549 โดยเส้นทางนี้จะสามารถเชื่อมต่อจาก จ. น่าน ไปยังประเทศจีน (ผ่านทางไชยบุรี - บ่อเต็น) และเชื่อมต่อไปยังหลวงพระบาง

2) การพัฒนาแนวพื้นที่เศรษฐกิจตะวันออก - ตะวันตก (East-West Economic Corridor) - เชื่อมโยง พม่า-ไทย-ลาว-เวียดนาม

2.1) ฝั่งตะวันออก: มุกดาหาร-สะพานนะเขต-ดงฮา-เว้-ดานัง

- สะพานข้ามแม่น้ำโขงแห่งที่ 2 ไทยและลาวได้กู้เงินจาก JBIC มาดำเนินการก่อสร้างเป็นวงเงิน 4,700 ล้านบาท (ส่วนของไทย 2,300 ล้านบาท) ได้มีการลงนามสัญญาจ้างก่อสร้างสะพานเมื่อ 3 ธ.ค. 2546 และคาดว่าจะก่อสร้างเสร็จในปี 2548 (6 เดือนก่อนกำหนดเดิม)

- เส้นทางหมายเลข 9 (ในลาว) การปรับปรุงและซ่อมแซมเส้นทาง สะหวันนะเขต-เมืองพิน-แคนสวรรค์ ระยะทางประมาณ 210 กม. โดย JICA และ ADB ให้การสนับสนุนด้านการเงิน ซึ่งได้เปิดใช้อย่างเป็นทางการเมื่อ 23 เม.ย. 2547

- เส้นทางหมายเลข 9 (ในเวียดนาม) และท่าเรือน้ำลึกคานัง ADB JBIC และรัฐบาลเวียดนามให้การสนับสนุนด้านการเงินในการก่อสร้างเส้นทางลาวบ่าว-ดองฮา อุโมงค์โฮ วัน และการปรับปรุงท่าเรือน้ำลึกคานัง บางส่วนของการก่อสร้างแล้วเสร็จและคาดว่าทั้งโครงการจะเสร็จสมบูรณ์ในปลายปี 2547

2.2) ฝั่งตะวันตก: แม่สอด - เมะล่าย ไทยจะให้ความช่วยเหลือเส้นทางช่วงแม่สอด-เมียวดี-กอกะเร็ก-พะอัน ท่าตอน ระยะทางประมาณ 198 กม (โดยจะสร้างถนนให้เปล่าในช่วง 18 กม. แรก และให้กู้ในส่วนที่เหลือ) ซึ่งจะเป็นส่วนหนึ่งของเส้นทางแม่สอด-เมียวดี-เมะล่าย โดยรัฐบาลไทยตกลงในหลักการที่จะให้เงินกู้สำหรับการก่อสร้างช่วงกอกะเร็ก - เมะล่าย ในระยะต่อไป

3) การพัฒนาแนวพื้นที่เศรษฐกิจตอนใต้ (Southern Economic Corridor) – เชื่อมโยงไทย-กัมพูชา-เวียดนาม

3.1) เส้นทาง ทรายคอง-เกาะกง-สเรแอมปิล เป็นส่วนหนึ่งของเส้นทางเลียบชายฝั่งทะเลไทย-กัมพูชา-เวียดนาม (R10) โดยไทยให้ความช่วยเหลือแบบเงินกู้ผ่อนปรน 567.7 ล้านบาท เพื่อการปรับปรุงถนนระยะทาง 151.5 กม. และให้เปล่า 288 ล้านบาท เพื่อการก่อสร้างสะพานขนาดใหญ่ 4 แห่ง

3.2) เส้นทาง ช่องสง่า-อันลองเวง-เสียมราฐ การปรับปรุงถนนระยะทาง 167 กม. ซึ่งจะเชื่อมโยงระหว่างภาคอีสานใต้ของไทยกับเมืองเสียมราฐ โดยจะเริ่มเจรจาเงื่อนไขสัญญาเงินกู้กลางปี 2547

4) ความตกลงว่าด้วยการขนส่งข้ามแดนในอนุภูมิภาคกลุ่มแม่น้ำโขง (GMS Cross Border Transport Agreement)

เป็นความตกลงที่ช่วยอำนวยความสะดวกการผ่านแดนและข้ามแดนของคนและสินค้าในอนุภูมิภาค ประเทศภาคีสมาชิกทั้ง 6 ประเทศได้ให้สัตยาบันความตกลงฯ แล้ว และได้มีการประกาศการมีผลบังคับใช้ของความตกลงฯ (ส่วนกรอบความตกลง) เมื่อ 30 เม.ย. 47 และตั้งแต่วันที่ 16 มิถุนายน 2546 ประเทศภาคีสมาชิกได้เจรจาในรายละเอียดของส่วนภาคผนวกแนบท้ายความตกลงฯ (Annex) 16 ฉบับ และพิธีสาร (Protocol) 3 ฉบับ โดยได้รับความช่วยเหลือด้านวิชาการจาก ADB และ ESCAP โดยคาดว่าจะสามารถจัดทำภาคผนวกและพิธีสารให้แล้วเสร็จในปี 2548

5) ความตกลงว่าด้วยการเดินเรือพาณิชย์ในกลุ่มแม่น้ำโขงตอนบน (Quadripartite Agreement on Commercial Navigation on Lancang – Mekong River)

ไทย ลาว พม่า จีน ได้ลงนามร่วมกันในความตกลงว่าด้วยการเดินเรือในแม่น้ำล้านช้าง-แม่น้ำโขง เมื่อวันที่ 20 เม.ย. 2543 ณ จังหวัดท่าจีเหล็ก พม่า และมีผลบังคับใช้เมื่อเดือนเมษายน 2544 โดยความตกลงฯ มีวัตถุประสงค์เพื่อการอำนวยความสะดวกการเดินทางพาณิชย์ในแม่น้ำโขงตอนบน และจีนได้ให้การสนับสนุน การปรับปรุงร่องน้ำเพื่อการเดินเรือ (เคลื่อนย้ายเกาะแก่งและหาดตื้นที่เป็นอุปสรรคต่อการเดินเรือในลำน้ำโขงตลอดช่องแนวช่องทางเดินเรือ 331 กิโลเมตร เพื่อให้ช่องทางมีขนาดกว้างไม่ต่ำกว่า 35 เมตร และลึกประมาณ 3 เมตร) ซึ่งได้ดำเนินการเสร็จแล้ว 10 จุด ส่วนจุดสุดท้ายที่บริเวณแก่งคอนผีหลวง กรม. ได้มีมติเมื่อ 8 เม.ย. 2546 มอบหมายให้กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมทำการศึกษาเพิ่มเติมเกี่ยวกับผลกระทบด้านต่าง ๆ (ในไทย) ที่ยังมีความกังวลอยู่ บัดนี้ (ก.ค. 47) ผลการศึกษาดังกล่าวได้เสร็จสมบูรณ์แล้ว โดยระบุว่าผลกระทบของโครงการฯ ต่อสภาพแวดล้อม เศรษฐกิจ สังคมและวิถีชีวิต แหล่งท่องเที่ยว โบราณสถาน และวัฒนธรรม จะอยู่ในระดับต่ำ อย่างไรก็ตามผลจากการดำเนินการด้านการมีส่วนร่วมของประชาชนยังสะท้อนให้เห็นว่า ประชาชนในพื้นที่ยังมีข้อวิตกกังวลเกี่ยวกับโครงการนี้อยู่

6) ความร่วมมือด้านพลังงาน

ประเทศ GMS ได้ลงนามความตกลงว่าด้วยความร่วมมือด้านการซื้อขายไฟฟ้าและการสร้างเครือข่ายสายส่งระหว่างรัฐบาล 6 ประเทศลุ่มแม่น้ำโขง (Inter-Governmental Agreement on Regional Power Trade) เมื่อ 3 พ.ย. 2545 โดยความตกลงนี้มีจุดประสงค์ให้ประเทศสมาชิกร่วมมือและวางแผนพัฒนาระบบส่งไฟฟ้าที่ประหยัด และมีความมั่นคง รวมไปถึงกลไกในการดำเนินการซื้อขายไฟฟ้าในอนุภูมิภาค

7) ความร่วมมือด้านโทรคมนาคม

ประเทศไทยโดยบริษัท ทศท คอร์ปอเรชั่น จำกัด (มหาชน) ได้ดำเนินการจัดสร้างโครงข่ายระบบเคเบิลใยแก้วตามโครงการ Telecommunication Backbone Project ในส่วนของไทยครบทุกจุดที่เกี่ยวข้องแล้ว และยังสามารถให้บริการในเส้นทางระหว่างรัฐประเท (ไทย) – ปอยเปต (กัมพูชา) และระหว่างหนองคาย (ไทย) – เวียงจันทน์ (สปป.ลาว) แล้ว ขณะนี้รื้อความพร้อมในการเชื่อมโยงกับจีน พม่า และจุดเชื่อมโยงอื่น ๆ ของลาว

8) ความร่วมมือด้านการท่องเที่ยว

โครงการจัดทำแผนการตลาดท่องเที่ยว Six Countries One Destination โดยมี Agency for Coordinating Mekong Tourism Activities (AMTA) ซึ่งตั้งสำนักงานอยู่ที่การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย เป็นศูนย์ประสานงานหลักด้านการตลาดเพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวเชื่อมโยงระหว่างประเทศ ในรูปแบบของ package tour โดยจะเน้นตามแนวพื้นที่เศรษฐกิจ 3 แนวหลัก ตลอดจนการศึกษา GMS Visa เพื่ออำนวยความสะดวกแก่นักท่องเที่ยวจากนอกอนุภูมิภาค

9) ความร่วมมือด้านการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์

ไทยส่งเสริมให้มีการดำเนินตามแผนงาน Phnom Penh Plan ซึ่งเป็นแผนงานพัฒนาผู้บริหารระดับสูงและระดับกลาง อย่างต่อเนื่องและยั่งยืน โดยเฉพาะการดำเนินงานของ AIT และสถาบัน กลุ่มแม่น้ำโขง (Mekong Institute) ซึ่งก่อตั้งเมื่อปี 2537 โดยเป็นความร่วมมือระหว่างรัฐบาลนิวซีแลนด์กับรัฐบาลไทย

2.2.3.5 ประเด็นหลักจากการประชุมระดับรัฐมนตรี GMS ครั้งที่ 14 ระหว่างวันที่

19 – 21 มิ.ย. 50 ณ กรุงมะนิลา

- 1) ยุทธศาสตร์และโครงการลำดับความสำคัญสูงของ 9 สาขาความร่วมมือ
- 2) เห็นชอบผลการศึกษาทบทวนกลางรอบ (Midterm Review) ของกรอบความร่วมมือ โดยเน้นความสำคัญการอำนวยความสะดวกด้านกฎระเบียบและสนับสนุนการค้าและการลงทุน
- 3) กำหนดแนวพัฒนาพื้นที่เศรษฐกิจในกลุ่มแม่น้ำโขงเพิ่มเป็น 9 เส้นทาง จากเดิมมี 3 เส้นทาง
- 4) เตรียมการจัดประชุมระดับผู้นำ 6 ประเทศกลุ่มแม่น้ำโขง ครั้งที่ 3 ช่วงเดือนมีนาคม 2551 ที่เวียงจันทน์

5) เร่งรัดการดำเนินงานตามความตกลงขนส่งข้ามพรมแดน (CBTA)

2.2.4 โครงการระเบิดแก่งหินในแม่น้ำโขง

ซึ่งเป็นหนึ่งในโครงการย่อยของ GMS คอนฟีลลวหรือที่นักสำรวจของสี่ประเทศ คือ จีน พม่า ลาว ไทย เรียกว่า คอนฟีลลว คือหนึ่งเกาะแก่งที่อยู่ในเป้าหมายการระเบิดออกเพื่อการเดินเรือพาณิชย์ ขนาดใหญ่ของโครงการการปรับปรุงร่องน้ำ เพื่อการเดินเรือพาณิชย์ในแม่น้ำหลานซาง - แม่น้ำโขง โดยความร่วมมือของสี่ประเทศดังที่กล่าวแล้วและเป็นแผนความร่วมมือทางเศรษฐกิจอนุภูมิภาค กลุ่มน้ำโขง ภายใต้การสนับสนุนการเงินหลักจากประเทศจีนจำนวน 200 ล้านดอลลาร์ เพื่อเปิดเส้นทาง การเดินจากซือเหมา มณฑลยูนนานของจีน ลงมาสู่แม่น้ำโขงตอนล่าง ผ่านพม่า ลาว ไทย และไปยัง หลวงพระบางของลาว ระยะทาง 886.1 กิโลเมตร

สำรวจเป็นทางการทั้งสี่ประเทศครั้งแรกในปี พ.ศ. 2536 ผู้แทนจากประเทศจีนมีความเห็นว่า หากต้องปรับปรุงเส้นทางเดินเรือให้สามารถขนส่งสินค้าได้ไม่ต่ำกว่า 100 ตัน ต้องระเบิดเกาะแก่งคอนที่เป็นอุปสรรคในการเดินเรือออกไป

โครงการนี้จึงเริ่มสำรวจความเหมาะสมเบื้องต้นในเดือนพฤศจิกายน 2543 บนฐานคิดต่อ เกาะแก่งคอนว่าเป็นอุปสรรคต่อการเดินเรือพาณิชย์และการระเบิดเกาะแก่งออกเป็นการลงทุนที่ ต้นทุนต่ำในการขนส่งสินค้า โดยละเลยมุมมองเรื่องผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม ผลกระทบต่อสังคม และสุขภาพของประชาชน รวมทั้งละเลยเรื่องความมั่นคงชายแดนระหว่างประเทศซึ่งใช้แม่น้ำโขง เป็นต้นแบ่งเขต

รายงานสำรวจความเหมาะสมเบื้องต้นของโครงการระเบิดแก่งปรับปรุงร่องน้ำเพื่อการเดินเรือ พุทธศักราช 2543 ได้ข้อสรุปว่า มีความจำเป็นเร่งด่วนที่ไม่สามารถเลี่ยงได้ ประกอบกับจีนมีความพร้อมทางด้านเทคนิค จึงมีการศึกษาเพิ่มเติมและประเมินผลกระทบทางสิ่งแวดล้อม ระหว่างเดือนเมษายน - มิถุนายน 2544 ใช้เวลาเก็บข้อมูลภาคสนามเร่งด่วนเพียง 1 เดือน นับเป็นรายงานการศึกษาที่ไม่มีมาตรฐานทางวิชาการ โดยมีการเสนอให้ดำเนินการ 3 ระยะ

ระยะแรก ระเบิด 11 แก่ง และ 10 กลุ่มหินใต้น้ำ เพื่อให้เรือระวางบรรทุกอย่างต่ำ 100 ตัน ได้ในระยะเวลาอย่างต่ำ 95% ในรอบหนึ่งปี ให้เสร็จสิ้นในปี พ.ศ. 2546 โดยในระยะแรกมีแก่งที่อยู่ในบริเวณพื้นที่ประเทศไทย คือ คอนผีหลง

ระยะที่สอง ระเบิดและขุดลอกสันดอน 51 แห่ง เพื่อให้สามารถเดินเรือระวางบรรทุกอย่างต่ำ 300 ตัน ระยะเวลาอย่างต่ำ 95% ในรอบหนึ่งปี ในระยะที่สองมีแก่งที่อยู่ในบริเวณประเทศไทย ตั้งแต่ อำเภอเชียงแสน เชียงของ เวียงแก่น จังหวัดเชียงราย 9 แห่ง

ระยะที่สาม ปรับปรุงร่องน้ำให้มีลักษณะคล้ายคลอง เพื่อให้สามารถเดินเรือระวางบรรทุกอย่างต่ำ 500 ตัน เป็นระยะเวลาอย่างต่ำ 95% ในรอบหนึ่งปี

นอกเหนือจากการระเบิดแก่งปรับปรุงร่องน้ำเพื่อการเดินเรือ ได้มีการกำหนดข้อตกลงว่าด้วยการเดินเรือพาณิชย์ในแม่น้ำล้านช้าง - แม่น้ำโขง เพื่ออำนวยความสะดวกกับเรือพาณิชย์ขนาดใหญ่ เช่น มาตรา 1 ในบทบัญญัติทั่วไป ข้อ 1.5 ระบุว่า ไม่อนุญาตให้ทำการขุดดิน หิน ทราบ วางตาข่าย จับปลา และเคลื่อนย้ายไม้ไผ่ หรือขลุ่ยลอยน้ำในบริเวณร่องน้ำ ซึ่งอาจจะเป็นอันตรายทั้งทางตรงและทางอ้อมในร่องน้ำที่สามารถเดินเรือได้ ฯลฯ หมายความว่าภายหลังจากการปรับปรุงร่องน้ำเสร็จสิ้น แม่น้ำโขงต้องเป็นแม่น้ำเพื่อการเดินเรือเท่านั้น

แม้จะมีเสียงทักท้วงจากชุมชนท้องถิ่น นักวิชาการ องค์กรระหว่างประเทศ ต่อผลกระทบในระยะยาวที่จะเกิดขึ้น รัฐบาลจีนกลับไม่สนใจ ยังดำเนินการต่อเนื่องในพื้นที่แม่น้ำโขงตอนบน แต่การดำเนินการมิได้ราบรื่นนักเพราะอุปสรรคทางธรรมชาติและอุบัติเหตุที่เกิดขึ้นตลอดเวลา

ทีมวิศวกรจีนรับผิดชอบการวางระเบิดทำลายแก่งหินกลางลำน้ำโขงได้วางแผนระยะเวลาการระเบิดในช่วงเดือนกุมภาพันธ์ 2545 - เมษายน 2546 ยกเว้นฤดูน้ำหลากในเดือนพฤษภาคม - ตุลาคม 2546 ระเบิดรอบแรกเมื่อเดือนมีนาคม - เมษายน 2545 โดยทีมวิศวกรจากจีนเข้าไประเบิดแก่งหินกลางแม่น้ำโขงบริเวณรอยต่อพม่า - ลาว ในช่วงเดือนธันวาคม 2545 - เมษายน 2546 ซึ่งการดำเนินการรอบสองมีความคืบหน้าไปถึง 100 % และมีแผนจะระเบิดในช่วงหน้าแล้งของปี 2547 ซึ่งดำเนินการระเบิดแก่งระยะที่สองในเขตกัวหล่ย์ของจีนถึงเชียงกงของลาว เมื่อปลายเดือนมกราคม 2547 ส่งผลให้ระดับน้ำในเขตไทย - ลาว โดยเฉพาะเชียงแสน เชียงของ เวียงแก่น ผันผวนอย่างหนัก ระดับน้ำขึ้นลงต่างกันในวันเดียวกันหนึ่งเมตร

ทั้งนี้ ในเขตรอยต่อแม่น้ำโขงไทย - ลาว แก่งหินที่จะถูกระเบิดเพื่อรองรับการเดินเรือในแม่น้ำโขง คือ แก่งคอนผีหลวง (Khon Pi Luang) ซึ่งยังไม่มีถูกระเบิดเพราะติดปัญหาเรื่องความมั่นคงชายแดนในการปักเขตแดนยังไม่แล้วเสร็จ อยู่เขตอำเภอเชียงของ จังหวัดเชียงราย ตรงข้ามกับเมืองห้วยทราย แขวงบ่อแก้ว ประเทศลาว

เป้าหมายของการระเบิดแก่งคอนผีหลวงและแก่งอื่น ๆ ซึ่งเป็นแผนระยะแรกนั้น เพื่อให้เกิดร่องน้ำการเดินเรือมีความลึก อย่างน้อย 1.5 เมตร กว้างไม่ต่ำกว่า 22 เมตร ให้เรือขนาดระวางไม่ต่ำกว่า 100 ตัน เดินเรือได้ตลอดทุกฤดูกาล สามารถระเบิดให้กว้างขึ้น ลึกขึ้น และให้เรือขนาดระวางมากกว่า 100 ตันขึ้นไปเดินเรือได้ และต้องจดจำไว้เสมอว่า สาเหตุหนึ่งที่ต้องระเบิดแก่งทั้งนี้ เพราะความต้องการที่เพิ่มขึ้นของการเดินเรือในแม่น้ำโขง ที่ปรารถนาจะเดินเรือในหน้าแล้งได้อย่างสะดวก ตามปกติหน้าแล้งในแม่น้ำโขงเดินเรือได้ยากลำบากเพราะมีเกาะแก่งหินตามธรรมชาติอยู่เป็นจำนวนมาก

หากการพัฒนาในระยะแรกดำเนินการไปได้ จะมีการพัฒนาต่อเนื่องเข้าสู่ระยะที่สอง ซึ่งจะมีการระเบิดแก่งและขุดลอกสันดอนอีก 51 แห่ง เพื่อให้เรือระวางบรรทุกไม่ต่ำกว่า 300 ตัน เดินทางได้ทุกฤดูกาล

สุดท้ายจะต้องพัฒนาปรับปรุงให้แม่น้ำโขงมีลักษณะคล้ายคลอง เปิดเส้นทางให้เรือระวางบรรทุกไม่ต่ำกว่า 500 ตัน จากท่าเรือซือเหมา ประเทศจีน ถึงเมืองหลวงพระบาง ประเทศลาว รวมระยะทาง 861.1 กิโลเมตร

2.2.5 นโยบายต่างประเทศของคณะรัฐมนตรีนายอภิสิทธิ์ เวชชาชีวะ นายกรัฐมนตรี แถลงต่อรัฐสภา วันจันทร์ที่ 29 ธันวาคม 2551

ข้อ 7 นโยบายการต่างประเทศและเศรษฐกิจระหว่างประเทศ

“7.1 พัฒนความสัมพันธ์กับประเทศเพื่อนบ้านในทุกมิติและทุกระดับ เพื่อส่งเสริมความเข้าใจอันดีและการเคารพซึ่งกันและกัน เพื่อให้เกิดเสถียรภาพความมั่นคง และความเจริญรุ่งเรืองร่วมกันของภูมิภาค โดยส่งเสริมความร่วมมือในทุกสาขากับประเทศเพื่อนบ้านภายใต้กรอบความร่วมมืออนุภูมิภาคสนธิสัญญาต่างๆ และเร่งแก้ไขปัญหาเกี่ยวกับประเทศเพื่อนบ้านโดยสันติวิธีบนพื้นฐานของสนธิสัญญาและกฎหมายที่เกี่ยวข้อง”

2.3 สรุปกรอบแนวคิด

ใช้กรอบทฤษฎีและแนวคิด ดังนี้

2.3.1 แนวคิดสังคมนิยม (Realism)

2.3.2 แนวทางลดความขัดแย้งระหว่างประเทศ

2.3.3 ความสัมพันธ์ไทย-ลาว

2.3.4 นโยบายต่างประเทศของคณะรัฐมนตรีนายอภิสิทธิ์ เวชชาชีวะ

บทที่ 3

ระเบียบวิธีการศึกษา

การศึกษาการก่อสร้างเขื่อนป้องกันตลิ่งริมแม่น้ำระหว่างประเทศครั้งนี้ เป็นการศึกษาเชิงคุณภาพ (Qualitative Study) โดยจะดำเนินการนำแนวคิดและข้อมูลต่าง ๆ ทั้งจากการศึกษาวิจัย รายงานและรายงานการประชุม ดังนี้

3.1 วิธีการเก็บข้อมูล

ข้อมูลที่รวบรวมได้ในการศึกษาครั้งนี้ แบ่งออกเป็น

- 3.1.1 ข้อมูลที่เกี่ยวกับความสัมพันธ์ไทย-ลาว
- 3.1.2 ข้อมูลที่ได้จากกรมโยธาธิการและผังเมือง

3.2 การวิเคราะห์ข้อมูล

การศึกษาจะเป็นการศึกษาในมิติด้านโครงสร้าง นโยบายและการบริหารของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการก่อสร้างเขื่อนป้องกันตลิ่งริมแม่น้ำชายแดนระหว่างประเทศ

บทที่ 4

ผลการศึกษาวิจัย

4.1 ผลการศึกษา

จากการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยสืบค้นจากข้อมูลเอกสาร ศึกษาคณี การก่อสร้างเขื่อนป้องกันตลิ่งริมแม่น้ำชายแดนระหว่างประเทศของกรมโยธาธิการและผังเมืองนั้น ปรากฏผลในประเด็นนโยบายดังต่อไปนี้

4.1.1 กรมโยธาธิการและผังเมือง ได้ดำเนินการแก้ไขปัญหาการพังทลายของตลิ่งริมแม่น้ำตามแนวชายแดนที่มีปัญหาการพังทลายของตลิ่ง และกระทบต่อแนวชายแดนของประเทศ โดยความเห็นชอบของคณะรัฐมนตรี โดยคณะรัฐมนตรีได้มีมติเมื่อวันที่ 12 กันยายน 2532 เห็นชอบในหลักการให้กรมโยธาธิการและผังเมือง (กรมโยธาธิการ (เดิม)) ดำเนินโครงการก่อสร้างเขื่อนป้องกันตลิ่งริมแม่น้ำโขง โดยได้ดำเนินการไปแล้วประมาณ 86 กิโลเมตร และมีแผนที่จะดำเนินการในส่วนที่กีดเซาะให้แล้วเสร็จโดยเร็ว การก่อสร้างเขื่อนป้องกันตลิ่งริมแม่น้ำชายแดน (แม่น้ำโขง) ตำบลบ้านแซว อำเภอเชียงแสน จังหวัดเชียงราย ซึ่งมีการกีดเซาะตลิ่งแม่น้ำโขง ความยาวประมาณ 2,500 เมตร ปัจจุบันกรมโยธาธิการและผังเมืองได้ดำเนินการก่อสร้างไปแล้ว 915 เมตร และกำลังดำเนินการในปีงบประมาณ 2553 ความยาวประมาณ 485 เมตร และมีแผนที่จะดำเนินการให้แล้วเสร็จตามการจัดสรรงบประมาณ

ปัจจัยที่จะต้องพิจารณาในการกำหนดรูปแบบการป้องกันตลิ่งแม่น้ำโขง ประกอบด้วย

- (1) ผลกระทบต่อการเปลี่ยนแปลงทิศทางของกระแสน้ำ
- (2) ลดการสูญเสียเขตแดนของประเทศ
- (3) วัสดุที่นำมาใช้ก่อสร้าง วิธีการก่อสร้าง และวิธีการบำรุงรักษาที่เหมาะสม และ

ประหยัด

(4) เป็นที่ยอมรับของประชามริมฝั่งแม่น้ำ ทั้งส่วนที่อยู่ในประเทศไทยและสาธารณะประชาธิปไตยประชาชนลาว

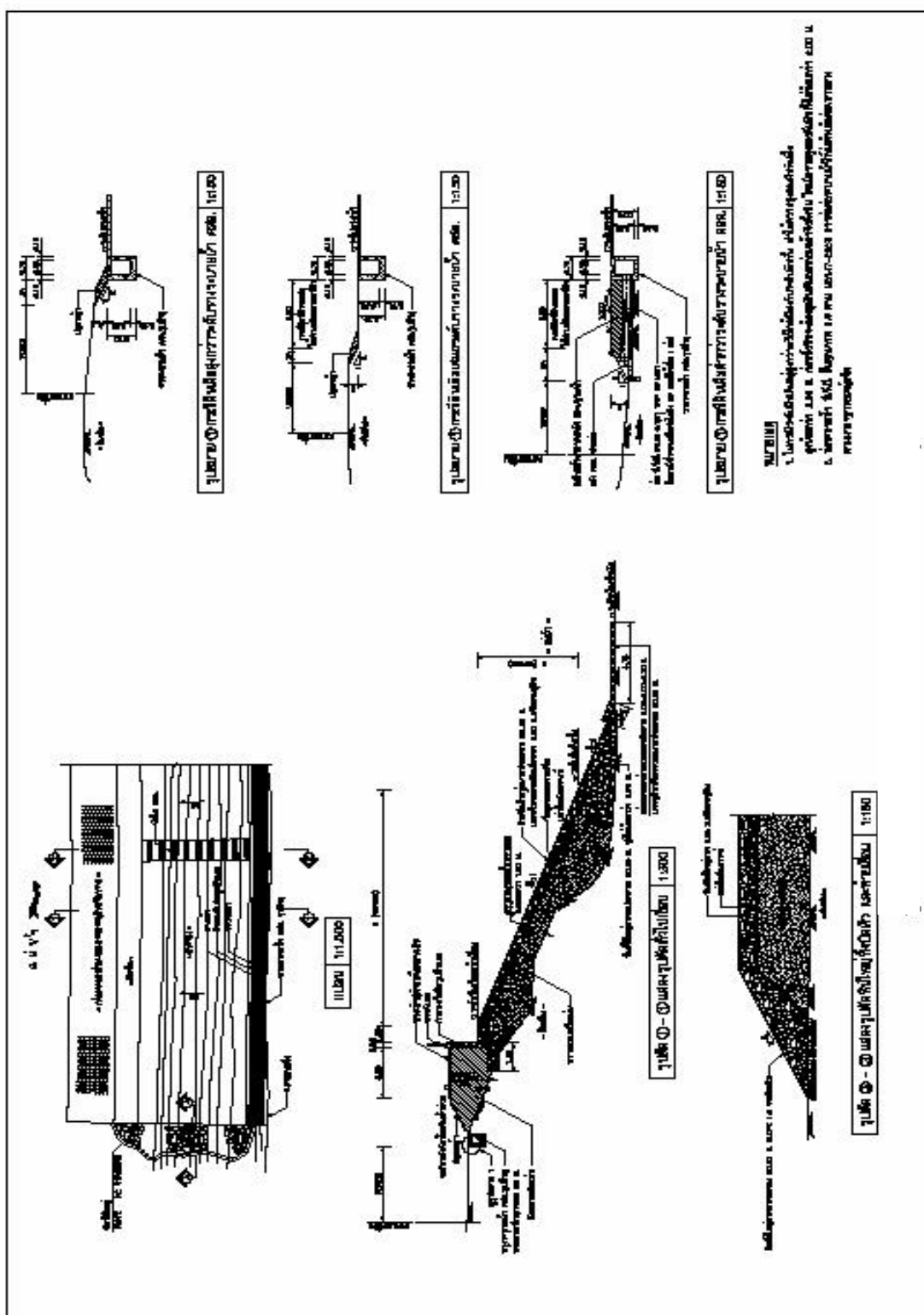
การป้องกันตลิ่งด้วยวิธียึดผิวลาดตลิ่ง สามารถกระทำได้ 5 รูปแบบ ดังนี้

- (1) ปรับลาดตลิ่งให้เกิดความสมดุลและยึดลาดตลิ่งด้วยหินเรียงบนแผ่นใยสังเคราะห์ ดังแสดงในรูปที่ 5 เหมาะสำหรับป้องกันตลิ่งบริเวณพื้นที่ชุ่มชนชนบท
- (2) ปรับลาดตลิ่งให้เกิดความสมดุล และยึดลาดตลิ่งด้วยกระชุนหินบนแผ่นใยสังเคราะห์ ดังแสดงในรูปที่ 6 เหมาะสำหรับป้องกันตลิ่งบริเวณพื้นที่ชุ่มชนชนบท

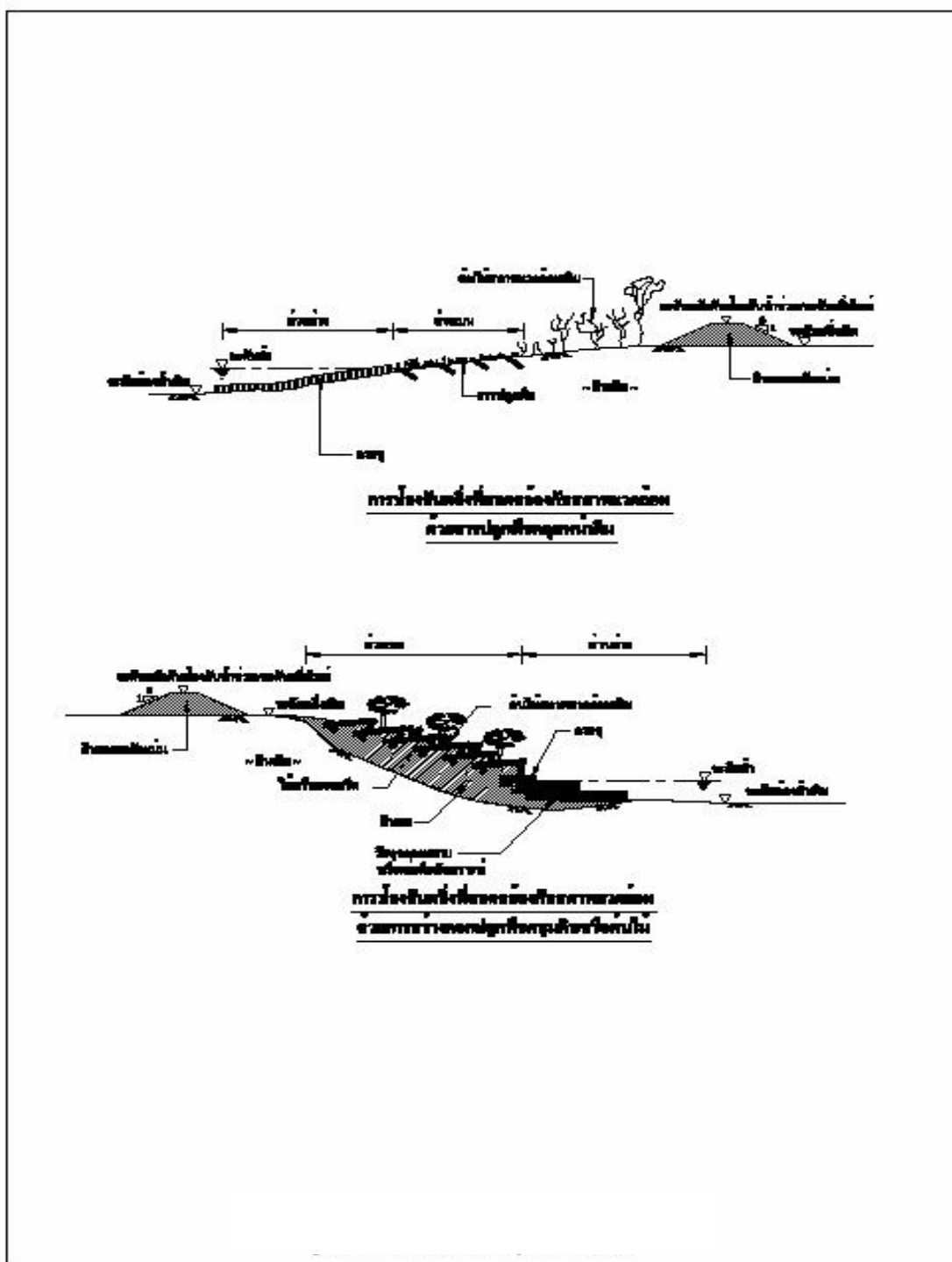
(3) สร้างกำแพงกันดินประกอบกับการปรับลาดตลิ่งให้เกิดความสมดุลและยึดลาดตลิ่งด้วยหินเรียงหรือหรือกระชุนหินบนแผ่นใยสังเคราะห์ ดังแสดงในรูปที่ 7 วิธีนี้เหมาะสำหรับก่อสร้างป้องกันตลิ่งบริเวณพื้นที่ชุมชนเมือง และสถานที่สำคัญ ที่มีพื้นที่จำกัด

(4) ปรับลาดตลิ่งให้เกิดความสมดุลและยึดลาดตลิ่งด้วยวัสดุธรรมชาติหรือต้นไม้ เพื่อให้เกิดความกลมกลืนกับธรรมชาติ ดังแสดงในรูปที่ 8 วิธีนี้เหมาะสำหรับก่อสร้างป้องกันตลิ่งบริเวณพื้นที่เกษตรกรรมและพื้นที่ชนบท

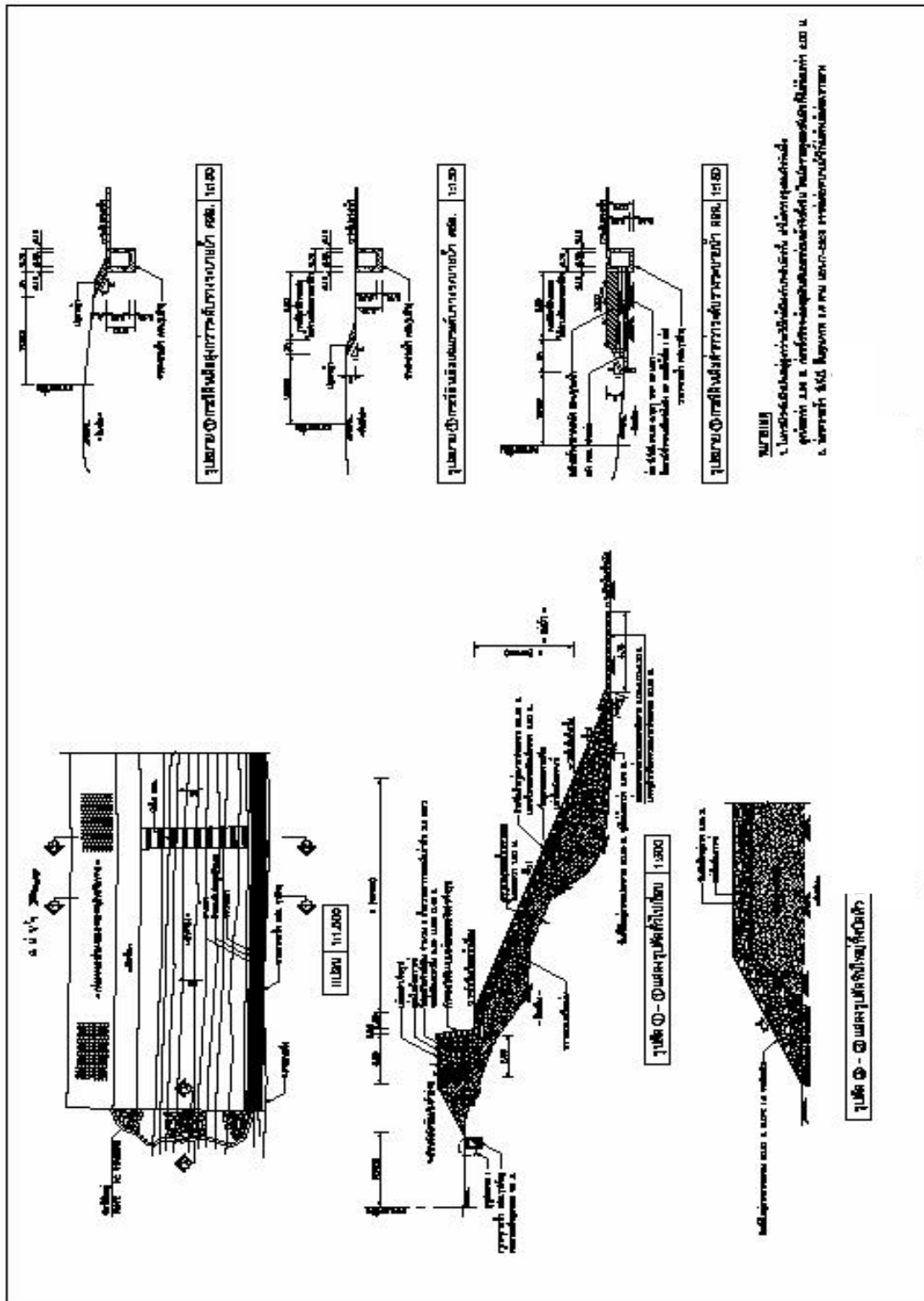
(5) ปรับลาดตลิ่งและเสริมความแข็งแรงให้กับดินลาดตลิ่งด้วยใยสังเคราะห์ (earth reinforcement) ดังแสดงในรูปที่ 9 วิธีนี้เหมาะสำหรับก่อสร้างป้องกันตลิ่งบริเวณพื้นที่ชุมชนเมือง และสถานที่สำคัญที่มีพื้นที่จำกัด

รูปที่ 7 แสดงสร้างกำแพงกันดินประกอบกับการปรับลาดตลิ่งให้เกิดความสมดุลและยึดลาดตลิ่งด้วยหินเรียงหรือกระชุนหินบนแผ่นโซ่สังเคราะห์

รูปที่ 8 แสดงการปรับลาดตลิ่งให้เกิดความสมดุลและยึดลาดตลิ่งด้วยวัสดุธรรมชาติหรือต้นไม้ เพื่อให้เกิดความกลมกลืนกับธรรมชาติ

รูปที่ 9 แสดงการปรับลาดตลิ่งและเสริมความแข็งแรงให้กับดินลาดตลิ่งด้วยใยสังเคราะห์ (earth reinforcement)

รูปที่ 10 แสดงรูปการก่อสร้างเขื่อนริมแม่น้ำโขง

รูปที่ 11 แสดงก่อสร้างเขื่อนป้องกันตลิ่ง จังหวัดหนองคาย

รูปที่12 แสดงก่อสร้างเขื่อนป้องกันตลิ่ง จังหวัดหนองคาย

รูปที่ 13 แสดงก่อสร้างเขื่อนป้องกันตลิ่ง จังหวัดหนองคาย

4.1.2 กระทรวงมหาดไทย ได้แต่งตั้งคณะกรรมการร่วมไทย - ลาว เพื่อดูแลการดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ ตามแม่น้ำโขงและแม่น้ำเหืองฝ่ายไทย เมื่อวันที่ 5 กุมภาพันธ์ 2547 โดยมีรองปลัดกระทรวงมหาดไทย ฝ่ายบริหารเป็นประธาน และอธิบดีกรมโยธาธิการและผังเมืองเป็นรองประธาน โดยมีขอบเขตอำนาจหน้าที่ ดังนี้

4.1.2.1 เป็นกลไกปรึกษาหารือเกี่ยวกับผลกระทบตอลิ่งและฝั่ง รวมทั้งระบบนิเวศวิทยา อันเกิดจากการดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ ตามแม่น้ำโขงและแม่น้ำเหือง

4.1.2.2 เป็นกลไกแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ ตามแม่น้ำโขงและแม่น้ำเหือง

4.1.2.3 ให้แต่งตั้งคณะอนุกรรมการเทคนิคภายใต้คณะกรรมการฯ เพื่อร่วมกันสำรวจตรวจสอบสภาพปัญหาในพื้นที่จริง

4.1.2.4 ให้คณะกรรมการฯ ของทั้งสองฝ่าย ร่วมกันกำหนดวิธีการทางเทคนิคที่จำเป็นเพื่อป้องกันตอลิ่งและฝั่ง และเพื่อรักษาระบบนิเวศวิทยาตามแม่น้ำโขงและแม่น้ำเหือง

4.1.2.5 ให้คณะกรรมการฯ ของทั้งสองฝ่าย อำนวยความสะดวกให้แก่กันในการปฏิบัติงานภาคสนาม ตามจุดต่าง ๆ ตลอดตามแม่น้ำโขงและแม่น้ำเหือง

4.1.2.6 ประสานหน่วยงานที่เกี่ยวข้องของแต่ละฝ่าย เพื่อแก้ไขปัญหาให้ลุล่วงตามมติคณะกรรมการฯ

4.1.2.7 ประธานคณะกรรมการฯ สามารถแต่งตั้งเจ้าหน้าที่ฝ่ายเลขานุการได้ตามความเหมาะสม

4.1.3 กระทรวงมหาดไทย ได้แต่งตั้งคณะอนุกรรมการเทคนิคภายใต้คณะกรรมการร่วมไทย - ลาว เพื่อดูแลการดำเนินกิจกรรมต่างๆ ตามแม่น้ำโขงและแม่น้ำเหือง (ฝ่ายไทย) โดยมีรองอธิบดีกรมโยธาธิการและผังเมืองเป็นประธาน และให้อนุกรรมการคณะอนุกรรมการเทคนิคภายใต้คณะกรรมการร่วมไทย - ลาว เพื่อดูแลการดำเนินกิจกรรมต่างๆ ตามแม่น้ำโขงและแม่น้ำเหือง (ฝ่ายไทย) ทั้งนี้ ให้จัดการประชุมสามัญ ปีละ 2 ครั้ง หากมีความจำเป็นสามารถเปิดการประชุมสมัยวิสามัญได้ โดยแต่ละฝ่ายผลัดเปลี่ยนกันเป็นเจ้าภาพ สำหรับงบประมาณค่าใช้จ่ายในเรื่องค่าเบี้ยประชุมและค่าใช้จ่ายในการดำเนินงานของคณะอนุกรรมการฯ ให้เบิกได้ตามกฎหมายและระเบียบที่เกี่ยวข้อง

ทั้งนี้ ให้จัดการประชุมสามัญปีละ 1 ครั้ง หากมีความจำเป็นสามารถเปิดการประชุมสมัยวิสามัญได้ โดยแต่ละฝ่ายผลัดเปลี่ยนกันเป็นเจ้าภาพ สำหรับงบประมาณค่าใช้จ่ายในเรื่องค่าเบี้ยประชุมและค่าใช้จ่ายในการดำเนินงานของคณะกรรมการฯ ให้เบิกได้ตามกฎหมายและระเบียบที่เกี่ยวข้อง

4.1.4 การดำเนินการประชุมของคณะกรรมการ/คณะกรรมการเทคนิคของคณะกรรมการร่วม ไทย – ลาว มีดังนี้

4.1.4.1 การประชุมคณะกรรมการร่วมไทย – ลาว เพื่อดูแลการดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ ตามแม่น้ำโขงและแม่น้ำเหือง ครั้งที่ 1 ระหว่างวันที่ 12 – 14 มีนาคม พ.ศ. 2547 ณ โรงแรมริเจนท์ ชะอำ อำเภอชะอำ จังหวัดเพชรบุรี ราชอาณาจักรไทย โดยสรุปผลการประชุมดังนี้ (บันทึกการประชุม คณะกรรมการร่วมไทย – ลาว ครั้งที่ 1 ดังภาคผนวก)

1) ให้คณะอนุกรรมการเทคนิคร่วมไทย – ลาวฯ ประเมินหรือรายละเอียดเกี่ยวกับกิจกรรมต่าง ๆ ที่ปรากฏในแบบสำรวจข้อมูลฯ ของแต่ละฝ่ายในเบื้องต้น และหากฝ่ายใดมีข้อสงสัยว่ากิจกรรมของฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งอาจมีผลกระทบต่อตลิ่งและฝั่ง รวมทั้งระบบนิเวศวิทยาในแม่น้ำโขงและแม่น้ำเหือง ให้คณะอนุกรรมการเทคนิคฯ ทั้งสองฝ่ายร่วมกันสำรวจพื้นที่บริเวณที่มีการดำเนินกิจกรรมดังกล่าว เพื่อเก็บข้อมูลเกี่ยวกับปัญหาผลกระทบที่เกิดขึ้นตามหลักวิชาการ รวมทั้งจัดทำข้อเสนอวิธีการและขั้นตอนการแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นโดยคำนึงถึงการให้อำนาจคณะกรรมการร่วมไทย – ลาวฯ และคณะอนุกรรมการเทคนิคฯ ในการแก้ไขปัญหา

2) เพื่อดำเนินการตามข้อ 1.1) ให้คณะอนุกรรมการเทคนิคร่วมไทย – ลาวฯ จัดทำข้อกำหนด (instruction) วิธีการทางด้านเทคนิคในการเก็บข้อมูลเกี่ยวกับผลกระทบต่อตลิ่งและฝั่ง รวมทั้งระบบนิเวศวิทยาในแม่น้ำโขงและแม่น้ำเหือง เพื่อให้ได้ข้อมูลที่เป็นวิชาการและเป็นที่ยอมรับของทั้งสองฝ่าย ทั้งนี้ ให้ทั้งสองฝ่ายปรึกษาหารือกันเกี่ยวกับช่องทางในการติดต่อประสานงาน รวมทั้งการอำนวยความสะดวกซึ่งกันและกันในการสำรวจพื้นที่ร่วมกัน

3) เพื่อดำเนินการตามข้อ 1.1) และ 1.2) ทั้งสองฝ่ายเห็นชอบร่วมกันให้คณะอนุกรรมการเทคนิคร่วมไทย – ลาวฯ สามารถแลกเปลี่ยนข้อมูลและข้อสงสัยเกี่ยวกับกิจกรรมของฝ่ายหนึ่งฝ่ายใดเพิ่มเติมจากข้อ 2) ที่อาจมีผลกระทบต่อตลิ่งและฝั่ง รวมทั้งระบบนิเวศวิทยาในแม่น้ำโขงและแม่น้ำเหือง ต่อไป

4) ให้คณะอนุกรรมการเทคนิคร่วมไทย – ลาวฯ จัดทำระเบียบการแจ้งข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับกิจกรรมต่าง ๆ ในแม่น้ำโขงและแม่น้ำเหืองแก่กันและกัน รวมทั้งจัดทำมาตรฐานด้านเทคนิคในการดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ ในแม่น้ำโขงและแม่น้ำเหือง เพื่อเป็นมาตรการในการป้องกันผลกระทบต่อตลิ่งและฝั่ง รวมทั้งระบบนิเวศวิทยาในแม่น้ำโขงและแม่น้ำเหือง

5) ทั้งสองฝ่ายเห็นชอบร่วมกันในหลักการที่จะให้คณะกรรมการร่วมไทย – ลาวฯ ชุดนี้เป็นกลไกเดียวที่รับผิดชอบการพิจารณาปัญหาผลกระทบต่อตลิ่งและฝั่ง รวมทั้งระบบนิเวศวิทยาอันเนื่องมาจากกิจกรรมของแต่ละฝ่ายในแม่น้ำโขงและแม่น้ำเหือง โดยให้มีการปรึกษาหารือร่วมมือ

และแก้ไขปัญหาร่วมกันอย่างสร้างสรรค์และด้วยเหตุผลตามหลักวิชาการ ทั้งนี้ ทั้งสองฝ่ายเห็นชอบร่วมกันที่จะงดเว้นการนำข้อมูลปัญหาต่าง ๆ ที่ได้รับการจากการปรึกษาหารือไปใช้ในการเผยแพร่หรืออ้างอิงในลักษณะที่จะก่อให้เกิดความเสียหายแก่ฝ่ายใดฝ่ายหนึ่ง

6) ทั้งสองฝ่ายเห็นชอบร่วมกันให้นำเสนอบันทึกฉบับนี้ต่อที่ประชุมคณะกรรมการความร่วมมือไทย – ลาว ครั้งต่อไปพิจารณา

7) การประชุมคณะกรรมการร่วมไทย – ลาว เพื่อดูแลการดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ ตามแม่น้ำโขงและแม่น้ำเหือง ครั้งต่อไปจะจัดขึ้นที่สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว โดยฝ่ายลาวเป็นเจ้าภาพ ส่วนกำหนดวันเวลาและสถานที่ ฝ่ายลาวจะแจ้งให้ทราบต่อไป โดยผ่านช่องทางทางการทูต

4.1.4.2 คณะอนุกรรมการเทคนิคร่วมไทย – ลาว ภายใต้คณะกรรมการร่วมไทย – ลาว เพื่อดูแลการดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ ตามแม่น้ำโขงและแม่น้ำเหือง ครั้งที่ 1 ระหว่างวันที่ 11 – 12 พฤศจิกายน 2547 ณ โรงแรมหนองคายแกรนด์ จังหวัดหนองคาย ราชอาณาจักรไทย (บันทึกการประชุมคณะอนุกรรมการเทคนิคร่วมไทย – ลาว ครั้งที่ 1 ดังภาคผนวก)

ทั้งสองฝ่ายเห็นชอบในหลักการที่จะวางแผนงานร่วม ในการสำรวจโครงการหรือกิจกรรมต่าง ๆ ตามแม่น้ำโขงและแม่น้ำเหือง ที่แต่ละฝ่ายเห็นว่าอาจมีผลกระทบต่อฝั่งและระบบนิเวศของฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งเนื่องจากจำนวนโครงการหรือกิจกรรมที่ดำเนินการหรือจะดำเนินการเพิ่มเติมในอนาคต มีอยู่หลายแห่ง ทั้งสองฝ่ายจึงมีความเห็นร่วมกัน ในการกำหนดแผนงานร่วมในการสำรวจโครงการหรือกิจกรรมต่าง ๆ ตามแม่น้ำโขงและแม่น้ำเหือง ที่แต่ละฝ่ายเห็นว่า อาจจะมีผลกระทบต่อฝั่งและระบบนิเวศของฝ่ายใดฝ่ายหนึ่ง ดังนี้

1) ในเบื้องต้นทั้งสองฝ่ายเห็นชอบที่จะตรวจสอบพื้นที่ฝ่ายละ 2 แห่ง รวมเป็น 4 แห่ง ประกอบด้วย พื้นที่ริมฝั่งลาว 2 แห่ง และพื้นที่ริมฝั่งไทย 2 แห่ง คือ

- พื้นที่บริเวณคอนจัน นครหลวงเวียงจันทน์ สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว
- พื้นที่บริเวณบ้านสิบุญเรือง – บ้านสีไครท่า นครหลวงเวียงจันทน์ สาธารณรัฐ

ประชาธิปไตยประชาชนลาว

- พื้นที่อำเภอศรีเชียงใหม่ จังหวัดหนองคาย ราชอาณาจักรไทย บริเวณตรงข้าม

คอนซิงซู เมืองศรีโคตร นครหลวงเวียงจันทน์ สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว

- พื้นที่อำเภอโพธิ์ชัย จังหวัดหนองคาย ราชอาณาจักรไทย บริเวณตรงข้ามคอนสังคี

เมืองปากงึม นครหลวงเวียงจันทน์ สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว

2) ทั้งสองฝ่ายเห็นชอบร่วมกันในการกำหนดระเบียบและช่องทางการแจ้งข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับโครงการหรือกิจกรรมต่าง ๆ ตามแม่น้ำโขงและแม่น้ำเหือง ที่ฝ่ายไทยหรือฝ่ายลาวจะดำเนินการ โดยให้แจ้งผ่านช่องทางใน 2 วิธี คือ

- แจ้งผ่านช่องทางทางการทูต

- แจ้งผ่านคณะกรรมการเทคนิคร่วมไทย - ลาว ภายใต้คณะกรรมการร่วมไทย - ลาว เพื่อดูแลการดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ ในแม่น้ำโขงและแม่น้ำเหืองของแต่ละฝ่าย

3) การประชุมคณะกรรมการเทคนิคร่วมไทย - ลาว ภายใต้คณะกรรมการร่วมไทย - ลาว เพื่อดูแลการดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ ตามแม่น้ำโขงและแม่น้ำเหืองครั้งต่อไป จะจัดขึ้นที่ สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว โดยฝ่ายลาวเป็นเจ้าภาพ ส่วนกำหนดวัน เวลาและสถานที่ ฝ่ายลาวจะแจ้งให้ทราบต่อไป โดยผ่านช่องทางทางการทูต

4.1.4.3 การประชุมคณะกรรมการเทคนิคไทย - ลาว ภายใต้คณะกรรมการร่วมไทย - ลาว เพื่อดูแลการดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ ตามแม่น้ำโขงและแม่น้ำเหือง ครั้งที่ 2 ระหว่างวันที่ 8 - 9 สิงหาคม 2548 ณ นครหลวงเวียงจันทน์ สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว โดยสรุป ได้ดังนี้ (บันทึกการประชุมคณะกรรมการเทคนิคไทย - ลาว ครั้งที่ 2 ดังภาคผนวก)

1) สืบเนื่องจากการปฏิบัติตามบันทึกการประชุมคณะกรรมการเทคนิคร่วมไทย - ลาว ภายใต้คณะกรรมการร่วมไทย - ลาว เพื่อดูแลการดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ ตามแม่น้ำโขงและแม่น้ำเหือง ครั้งที่ 1 ระหว่างวันที่ 11 - 12 พฤศจิกายน 2547 ณ จังหวัดหนองคาย ราชอาณาจักรไทย นั้น ที่ประชุมคณะกรรมการเทคนิคร่วมไทย - ลาวฯ ครั้งที่ 2 ได้แลกเปลี่ยนความคิดเห็นร่วมกัน อย่างตรงไปตรงมา ภายใต้บรรยากาศอย่างไม่ตรีจิตมิตรภาพ ทั้งสองฝ่ายได้เห็นชอบร่วมกันดังต่อไปนี้

1.1) ทั้งสองฝ่ายได้รับทราบรายงานผลการตรวจพื้นที่ภาคสนาม ริมฝั่งแม่น้ำโขงที่ แต่ละฝ่ายเห็นว่าอาจมีผลกระทบต่อสิ่ง และระบบนิเวศวิทยาของฝ่ายใดฝ่ายหนึ่ง ตามบันทึก การตรวจสถานที่เบื้องต้น จำนวน 4 แห่ง ของเจ้าหน้าที่คณะกรรมการเทคนิคร่วม ไทย - ลาวฯ ระหว่างวันที่ 13 - 16 ธันวาคม 2547 ณ จังหวัดหนองคาย ราชอาณาจักรไทย ตามเอกสารผนวก 3 โดยทั้งสองฝ่ายเห็นชอบให้มีการร่วมกันสำรวจเก็บข้อมูลทางด้านเทคนิค ในพื้นที่ทั้ง 4 แห่ง เพื่อศึกษา ตรวจสอบผลกระทบที่เกิดขึ้นจากการดำเนินการกิจกรรมในลำแม่น้ำโขงข้างต้น

1.2) ฝ่ายลาวได้เสนอร่างข้อกำหนด (Instruction) การเก็บข้อมูลทางเทคนิคและ วิธีแก้ไข ต่อคณะกรรมการเทคนิคร่วมไทย - ลาวฯ ตามแบบฟอร์ม ซึ่งคณะกรรมการเทคนิค ร่วมไทย - ลาวฯ (ฝ่ายไทย) มีความเห็นแตกต่างจากแนวทางการดำเนินการตามร่างข้อกำหนดฯ ที่ฝ่ายลาวเสนอ ที่ประชุมจึงมีมติให้ตั้งคณะทำงานเทคนิคร่วมไทย - ลาว เพื่อร่วมกันจัดทำข้อกำหนด (Instruction) ทางด้านเทคนิคในการ ศึกษาและจัดเก็บข้อมูลกิจกรรมที่มีผลกระทบต่อสิ่ง ตาม ลำแม่น้ำโขง ด้านชลศาสตร์ ด้านธรณีวิทยา ด้านอุทกศาสตร์ ด้านอุทกวิทยา ด้านสิ่งแวดล้อม เป็นต้น โดยมีองค์ประกอบของคณะทำงานปรากฏในเอกสารผนวก 8 และให้มีการประสานงาน ดังนี้

- ทั้งสองฝ่ายสามารถประสานกันด้วยวิธีแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสาร ส่งผ่านทาง โทรศัพท์ โทรสาร อีเมล และตามกรณีต่าง ๆ ที่ทั้งสองฝ่ายเห็นว่ามีเหมาะสมและจำเป็น

- ในกรณีทั้งสองฝ่ายไม่สามารถตกลงกันได้ด้วยการสื่อสาร ก็ให้จัดประชุม เพื่อปรึกษาหารือชี้แจงรายละเอียดทางด้านเทคนิคต่อกันและกันเพื่อให้การจัดทำข้อกำหนด (Instruction) การเก็บข้อมูลทางเทคนิค เป็นที่ยอมรับร่วมกันได้ระหว่างสองฝ่ายและทำเป็นสองภาษา คือ ภาษาไทย และภาษาลาว ซึ่งมีคุณค่าเท่าเทียมกัน

โดยให้คณะทำงานดังกล่าวดำเนินการให้แล้วเสร็จภายในเดือนตุลาคม 2548 แล้วนำผลการดำเนินงาน (Instruction) เสนอต่อคณะกรรมการเทคนิคร่วมไทย – ลาวฯ ของแต่ละฝ่ายให้ ความเห็นชอบ โดยให้ถือว่าเป็นมติของคณะกรรมการเทคนิคร่วมไทย – ลาวฯ ทั้งสองฝ่าย เพื่อ รายงานต่อที่ประชุมคณะกรรมการร่วมไทย – ลาว เพื่อดูแลการดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ ตามแม่น้ำโขง และแม่น้ำเหืองที่จะจัดขึ้นในครั้งต่อไป

1.3) ทั้งสองฝ่ายเห็นชอบร่วมกันให้การศึกษา สืบค้น และจัดเก็บข้อมูลตามข้อ 1.2) ดำเนินการโดยผู้เชี่ยวชาญ ซึ่งเป็นที่ยอมรับของทั้งสองฝ่าย ภายใต้การกำกับดูแลร่วมกัน โดยที่ประชุม มีมติให้นำเสนอต่อคณะกรรมการร่วมไทย – ลาว เพื่อดูแลการดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ ตามแม่น้ำโขง และแม่น้ำเหือง พิจารณาให้ความเห็นชอบต่อไป

1.4) ทั้งสองฝ่ายเห็นชอบร่วมกันในการสร้างระบบการแจ้งข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับ กิจกรรมต่าง ๆ ตามแม่น้ำโขงและแม่น้ำเหือง แก่กันและกัน รวมทั้งสร้างมาตรฐานเทคนิคการดำเนิน กิจกรรมต่าง ๆ ตามแม่น้ำโขงและแม่น้ำเหือง โดยให้มีการศึกษาผลกระทบสิ่งแวดล้อมที่อาจจะเกิดขึ้น จากการดำเนินการตามกิจกรรมข้างต้น ทั้งนี้ เพื่อเป็นมาตรการในการป้องกันผลกระทบต่อดิ่ง และฝั่ง รวมทั้งระบบนิเวศวิทยาตามแม่น้ำโขงและแม่น้ำเหือง

2) การประชุมคณะกรรมการเทคนิคร่วมไทย – ลาว ภายใต้คณะกรรมการร่วม ไทย – ลาว เพื่อดูแลการดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ ตามแม่น้ำโขงและแม่น้ำเหือง ครั้งต่อไปจะจัดขึ้น ณ ราชอาณาจักรไทย โดยฝ่ายไทยเป็นเจ้าภาพ ส่วนกำหนดวัน เวลา และสถานที่ ฝ่ายไทยจะแจ้ง ให้ทราบ โดยผ่านช่องทางทางการทูตต่อไป

4.1.4.4 คณะกรรมการร่วมไทย – ลาว เพื่อดูแลการดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ ตามแม่น้ำโขง และแม่น้ำเหือง ได้ประชุมครั้งที่ 2 ระหว่างวันที่ 29 – 30 มิถุนายน 2549 ณ แขวงหลวงพระบาง สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว โดยสรุปได้ดังนี้ (บันทึกการประชุมคณะกรรมการร่วม ไทย – ลาว ครั้งที่ 2 ดังภาคผนวก)

1) ที่ประชุมรับทราบรายงานและผลการประชุมคณะกรรมการเทคนิคร่วม ภายใต้คณะกรรมการร่วมไทย – ลาว เพื่อดูแลการดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ ตามแม่น้ำโขงและแม่น้ำเหือง

ครั้งที่ 1 ที่ได้จัดขึ้น ณ จังหวัดหนองคาย ราชอาณาจักรไทย ระหว่างวันที่ 11 – 12 พฤศจิกายน 2547 และครั้งที่ 2 ที่จัดขึ้น ณ นครหลวงเวียงจันทน์ สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว ระหว่างวันที่ 8 – 9 สิงหาคม 2548

2) ทั้งสองฝ่ายได้รับรองข้อกำหนด (instruction) การศึกษาและจัดเก็บข้อมูลกิจกรรมที่มีผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมตามลำแม่น้ำโขง ของคณะอนุกรรมการเทคนิคร่วมภายใต้คณะกรรมการร่วมไทย – ลาว เพื่อดูแลการดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ ตามแม่น้ำโขงและแม่น้ำเหือง

3) ทั้งสองฝ่ายมอบหมายให้คณะอนุกรรมการเทคนิคร่วมภายใต้คณะกรรมการร่วมไทย – ลาว เพื่อดูแลการดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ ตามแม่น้ำโขงและแม่น้ำเหือง นำข้อกำหนด (instruction) ดังกล่าว ไปปฏิบัติ ดังนี้

- ในเบื้องต้นให้คณะอนุกรรมการเทคนิคร่วมไทย – ลาวฯ ร่วมกันดำเนินการตามข้อกำหนด (instruction) ที่ได้ตกลงกัน

- ให้คณะอนุกรรมการเทคนิคร่วมไทย – ลาวฯ ร่วมกันตรวจสอบการดำเนินการตามข้อกำหนด (instruction) และรายงานผลการดำเนินงานพร้อมทั้งข้อเสนอแนะแนวทางแก้ไขปัญหาของคณะกรรมการเทคนิคร่วมไทย – ลาวฯ ต่อคณะกรรมการร่วมไทย – ลาวฯ เพื่อพิจารณา

- ให้คณะกรรมการเทคนิคร่วมไทย-ลาวฯ เริ่มดำเนินการตามข้อกำหนด (instruction) ภายในปี พ.ศ. 2550 และให้แล้วเสร็จภายใน 12 เดือน

สำหรับงบประมาณในการดำเนินการให้ทั้งสองฝ่ายแบ่งความรับผิดชอบคนละครึ่งหรือตามสัดส่วนที่เหมาะสมตามที่ตกลงกันของรัฐบาลไทยและรัฐบาลลาว ทั้งสองฝ่ายเห็นชอบร่วมกันที่พิจารณาหาแหล่งเงินทุนสนับสนุนการดำเนินงานจากฝ่ายที่สาม

4) ให้คณะอนุกรรมการเทคนิคร่วมไทย – ลาวฯ ร่วมกัน ปฏิบัติตามบันทึกการประชุมคณะกรรมการร่วมไทย – ลาวฯ ครั้งที่ 1 ฉบับลงวันที่ 13 มีนาคม 2547 ณ จังหวัดเพชรบุรี ราชอาณาจักรไทย ในเรื่องต่าง ๆ ดังนี้

- ให้ทั้งสองฝ่ายแลกเปลี่ยนข้อมูลและข้อสงสัยเกี่ยวกับกิจกรรมของฝ่ายหนึ่งฝ่ายใดที่อาจมีผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม และระบบนิเวศตามแม่น้ำโขงและแม่น้ำเหืองเพิ่มเติม พร้อมทั้งร่วมกันไปตรวจสอบภาคสนามในพื้นที่จริง เพื่อหาวิธีแก้ไขให้ทันสถานการณ์

- ให้คณะอนุกรรมการเทคนิคร่วมไทย – ลาวฯ จัดทำมาตรฐานด้านเทคนิคการก่อสร้าง (technical infrastructure standard) เพื่อเป็นมาตรการในการป้องกันตลิ่งและฝั่ง การถล่มถ้างลำลำน้ำ และพื้นที่ริมฝั่งแม่น้ำ และระบบนิเวศตามแม่น้ำโขงและแม่น้ำเหือง ระหว่างฝ่ายไทยและฝ่ายลาว โดยให้แล้วเสร็จในปี 2550 แล้วรายงานผลให้ที่ประชุมคณะกรรมการร่วมไทย – ลาวฯ ครั้งที่ 3 พิจารณา

- ให้คณะกรรมการเทคนิคร่วมไทย – ลาวฯ จัดทำข้อกำหนดทางด้านเทคนิคเกี่ยวกับการดูแลรักษาตามแม่น้ำโขงและแม่น้ำเหือง ให้แล้วเสร็จภายในปี 2550 นี้ เพื่อใช้เป็นมาตรการและระเบียบปฏิบัติระหว่างฝ่ายไทยและฝ่ายลาว และเพื่อไม่ให้มีผลกระทบต่อสภาพแวดล้อมและระบบนิเวศตามลำแม่น้ำของทั้งสองฝ่าย

- ทั้งสองฝ่ายเห็นชอบร่วมกันให้ปฏิบัติตามบันทึกการประชุมคณะกรรมการร่วมไทย – ลาวฯ ครั้งที่ 1

- ที่ประชุมเห็นชอบร่วมกันให้แต่ละฝ่ายอบรม ให้ความรู้แก่เจ้าหน้าที่และประชาชนของคนในห้วงการดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ ที่อาจมีผลกระทบอย่างมีนัยสำคัญต่อระบบนิเวศของแม่น้ำโขงและแม่น้ำเหือง

- ฝ่ายลาวเสนอให้ฝ่ายไทยพิจารณาความเป็นไปได้ในการให้ความช่วยเหลือเพื่อป้องกันการกัดเซาะตลิ่งฝั่งลาวในบริเวณที่มีการกัดเซาะอย่างรุนแรง

- ทั้งสองฝ่ายเห็นชอบร่วมกันให้นำเสนอบันทึกฉบับนี้ ต่อที่ประชุมคณะกรรมการความร่วมมือว่าด้วยความร่วมมือไทย – ลาว ครั้งที่ต่อไป

- การประชุมคณะกรรมการร่วมไทย – ลาว เพื่อดูแลการดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ ตามแม่น้ำโขงและแม่น้ำเหือง ครั้งที่ 3 จะจัดขึ้น ณ ราชอาณาจักรไทย โดยฝ่ายไทยเป็นเจ้าภาพ ส่วนกำหนดวัน เวลา และสถานที่ ทั้งสองฝ่ายจะประสานงานกันโดยผ่านช่องทางทางการทูต

4.1.4.5 การประชุมคณะกรรมการเทคนิคร่วม ภายใต้คณะกรรมการร่วมไทย – ลาว เพื่อดูแลการดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ ตามแม่น้ำโขงและแม่น้ำเหือง ครั้งที่ 3 ระหว่างวันที่ 6 - 7 กันยายน 2550 ณ จังหวัดเชียงราย ราชอาณาจักรไทย (บันทึกการประชุมคณะกรรมการเทคนิคร่วม ครั้งที่ 3 ดังภาคผนวก)

โดยที่ประชุมได้แลกเปลี่ยนความคิดเห็นร่วมกันในประเด็นต่าง ๆ อย่างตรงไปตรงมาตามหลักวิชาการอันเป็นสากล ภายใต้บรรยากาศแห่งไมตรีจิตมิตรภาพ ทั้งสองฝ่ายได้เห็นชอบตามประเด็นต่าง ๆ และให้นำไปปฏิบัติ ดังนี้

1) ทั้งสองฝ่ายได้แลกเปลี่ยนข้อมูลเบื้องต้นตามแบบสำรวจข้อมูลรายละเอียดการดำเนินกิจกรรม/โครงการในแม่น้ำโขงและแม่น้ำเหือง ของแต่ละฝ่าย

2) ที่ประชุมได้มอบหมายหน้าที่ให้คณะอนุกรรมการเทคนิคร่วมไทย – ลาวฯ ดังนี้

- ให้คณะอนุกรรมการเทคนิคร่วมไทย – ลาวฯ ปรึกษาหารือรายละเอียดเกี่ยวกับกิจกรรมต่าง ๆ ที่ปรากฏในแบบสำรวจข้อมูลฯ ของแต่ละฝ่ายในเบื้องต้น และหากฝ่ายใดมีข้อสงสัยว่ากิจกรรมของฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งอาจมีผลกระทบต่อตลิ่งและฝั่ง รวมทั้งระบบนิเวศวิทยาในแม่น้ำโขงและแม่น้ำเหือง ให้คณะอนุกรรมการเทคนิคฯ ทั้งสองฝ่ายร่วมกันสำรวจพื้นที่บริเวณที่มีการดำเนิน

กิจกรรมดังกล่าว เพื่อเก็บข้อมูลเกี่ยวกับปัญหาผลกระทบที่เกิดขึ้นตามหลักวิชาการ รวมทั้งจัดทำข้อเสนอวิธีการและขั้นตอนการแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นโดยคำนึงถึงการให้อำนาจคณะกรรมการร่วมไทย – ลาวฯ และคณะกรรมการเทคนิคฯ ในการแก้ไขปัญหา

- เพื่อดำเนินการตามข้อ 1) ให้คณะกรรมการเทคนิคร่วมไทย – ลาวฯ จัดทำข้อกำหนด (instruction) วิธีการทางด้านเทคนิคในการเก็บข้อมูลเกี่ยวกับผลกระทบต่อตลิ่งและฝั่ง รวมทั้งระบบนิเวศวิทยาในแม่น้ำโขงและแม่น้ำเหือง เพื่อให้ได้ข้อมูลที่เป็นวิชาการและเป็นที่ยอมรับของทั้งสองฝ่าย ทั้งนี้ ให้ทั้งสองฝ่ายปรึกษาหารือกันเกี่ยวกับช่องทางการติดต่อประสานงาน รวมทั้งการอำนวยความสะดวกซึ่งกันและกันในการสำรวจพื้นที่ร่วมกัน

- เพื่อดำเนินการตามข้อ 1) และ 2) ทั้งสองฝ่ายเห็นชอบร่วมกันให้คณะกรรมการเทคนิคร่วมไทย – ลาวฯ สามารถแลกเปลี่ยนข้อมูลและข้อสงสัยเกี่ยวกับกิจกรรมของฝ่ายหนึ่งฝ่ายใดเพิ่มเติมจากข้อ 2) ที่อาจมีผลกระทบต่อตลิ่งและฝั่ง รวมทั้งระบบนิเวศวิทยาในแม่น้ำโขงและแม่น้ำเหืองต่อไป

- ให้คณะกรรมการเทคนิคร่วมไทย – ลาวฯ จัดทำระเบียบการแจ้งข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับกิจกรรมต่าง ๆ ในแม่น้ำโขงและแม่น้ำเหืองแก่กันและกัน รวมทั้งจัดทำมาตรฐานด้านเทคนิคในการดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ ในแม่น้ำโขงและแม่น้ำเหือง เพื่อเป็นมาตรการในการป้องกันผลกระทบตลิ่งและฝั่ง รวมทั้งระบบนิเวศวิทยาในแม่น้ำโขงและแม่น้ำเหือง

3) ทั้งสองฝ่ายเห็นชอบร่วมกันในหลักการที่จะให้คณะกรรมการร่วมไทย – ลาวฯ ชุดนี้เป็นกลไกเดียวที่รับผิดชอบการพิจารณาปัญหาผลกระทบตลิ่งและฝั่ง รวมทั้งระบบนิเวศวิทยาอันเนื่องมาจากกิจกรรมของแต่ละฝ่ายในแม่น้ำโขงและแม่น้ำเหือง โดยให้มีการปรึกษาหารือร่วมมือ และแก้ไขปัญหาร่วมกันอย่างสร้างสรรค์และด้วยเหตุผลตามหลักวิชาการ ทั้งนี้ ทั้งสองฝ่ายเห็นชอบร่วมกันที่จะควั่นการนำข้อมูลปัญหาต่าง ๆ ที่ได้รับการปรึกษาหารือไปใช้ในการเผยแพร่หรืออ้างอิงในลักษณะที่จะก่อให้เกิดความเสียหายแก่ฝ่ายใดฝ่ายหนึ่ง

4) ทั้งสองฝ่ายเห็นชอบร่วมกันให้นำเสนอบันทึกฉบับนี้ต่อที่ประชุมคณะกรรมการร่วมว่าด้วยความร่วมมือไทย – ลาว ครั้งที่ต่อไปพิจารณา

5) การประชุมคณะกรรมการร่วมไทย – ลาว เพื่อดูแลการดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ ตามแม่น้ำโขงและแม่น้ำเหือง ครั้งที่ต่อไปจะจัดขึ้นที่สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว โดยฝ่ายลาวเป็นเจ้าภาพ ส่วนกำหนดวัน เวลา และสถานที่ ฝ่ายลาวจะแจ้งให้ทราบต่อไป โดยผ่านช่องทางทางการทูต

4.1.4.6 การประชุมคณะกรรมการร่วมไทย – ลาว เพื่อดูแลการดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ ตามแม่น้ำโขงและแม่น้ำเหือง ครั้งที่ 3 ระหว่างวันที่ 23 – 25 มิถุนายน 2551 ณ เมืองพัทยา จังหวัดชลบุรี

ราชอาณาจักรไทย โดยที่ประชุมรับทราบงานผลการประชุมคณะกรรมการเทคนิคร่วมภายใต้ คณะกรรมการร่วมไทย - ลาว เพื่อดูแลการดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ ตามแม่น้ำโขงและแม่น้ำเหือง ครั้งที่ 3 ซึ่งจัดขึ้นระหว่างวันที่ 6-7 กันยายน 2550 ณ จังหวัดเชียงราย ราชอาณาจักรไทย โดยได้ดำเนินการ ในเรื่องต่าง ๆ ที่คณะกรรมการร่วมไทย – ลาว เพื่อดูแลการดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ ตามแม่น้ำโขง และแม่น้ำเหืองมอบหมาย

1) ข้อกำหนดมาตรฐานด้านเทคนิคการก่อสร้างเขื่อนป้องกันตลิ่งริมแม่น้ำโขงและ แม่น้ำเหือง ที่ประชุมเห็นชอบให้นำข้อกำหนดมาตรฐานด้านเทคนิคการก่อสร้างเขื่อนป้องกันตลิ่ง ริมแม่น้ำโขงและแม่น้ำเหืองไปใช้ปฏิบัติ เพื่อเป็นมาตรการในการป้องกันตลิ่งและฝั่ง การถล่มลำ ลำน้ำและพื้นที่ริมฝั่งแม่น้ำและระบบนิเวศตามแม่น้ำโขงและแม่น้ำเหือง ตามบันทึกการประชุม คณะกรรมการร่วมไทย - ลาว เพื่อดูแลการดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ ตามแม่น้ำโขงและแม่น้ำเหือง ครั้งที่ 2 ณ แขวงหลวงพระบาง สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว

2) ข้อกำหนดทางด้านเทคนิคเกี่ยวกับการดูแลรักษาตามแม่น้ำโขงและแม่น้ำเหือง ที่ประชุมเห็นชอบให้นำข้อกำหนดทางด้านเทคนิคเกี่ยวกับการดูแลรักษาตามแม่น้ำโขง และแม่น้ำเหืองไปใช้ปฏิบัติ เพื่อเป็นมาตรการในการป้องกันไม่ให้เกิดผลกระทบต่อสภาพแวดล้อม และระบบนิเวศตามแม่น้ำโขงและแม่น้ำเหือง ตามบันทึกการประชุมคณะกรรมการร่วมไทย – ลาว เพื่อดูแลการดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ ตามแม่น้ำโขงและแม่น้ำเหือง ครั้งที่ 2 ณ แขวงหลวงพระบาง สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว

3) การดำเนินการตามข้อกำหนด (instruction) การศึกษาและจัดเก็บข้อมูลกิจกรรม ที่มีผลกระทบต่อตลิ่งตามแม่น้ำโขง

ที่ประชุมเห็นชอบให้ดำเนินการตามข้อกำหนด (instruction) การศึกษาและจัดเก็บ ข้อมูลกิจกรรมต่าง ๆ ที่มีผลกระทบต่อตลิ่งตามแม่น้ำโขง ตามบันทึกการประชุมคณะกรรมการร่วม ไทย – ลาว เพื่อดูแลการดำเนินกิจกรรมต่างๆ ตามแม่น้ำโขงและแม่น้ำเหือง ครั้งที่ 2 ระหว่างวันที่ 29 – 30 มิถุนายน 2549 ณ แขวงหลวงพระบาง สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว และอ้าง ตามบันทึกการประชุมคณะกรรมการเทคนิคร่วมไทย – ลาว ครั้งที่ 3 ณ จังหวัดเชียงราย ซึ่งฝ่ายลาว ได้เสนอให้ใช้ผลการศึกษาของ wup-fin และในการประชุมครั้งนี้ ฝ่ายลาวได้เสนอให้ขอรับการ สนับสนุนผู้เชี่ยวชาญจากฝ่ายเลขานุการคณะกรรมการแม่น้ำโขง (Mekong river commission :MRC) มาให้ความรู้ความเข้าใจแก่คณะกรรมการเทคนิคร่วมไทย - ลาว และเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องของ ทั้งสองฝ่าย โดยการจัดสัมมนาและฝึกอบรมเกี่ยวกับผลการศึกษาของ WUP-Fin ในเดือนกันยายน 2551

ฝ่ายไทยสนับสนุนการดำเนินการของฝ่ายลาวข้างต้น และพร้อมจะส่งเจ้าหน้าที่ ที่เกี่ยวข้องเข้าร่วมการสัมมนาและฝึกอบรม

4) การตรวจพื้นที่

ที่ประชุมเห็นชอบให้จังหวัดและแขวงไปดำเนินการตรวจพื้นที่ร่วมกัน ตามข้อ 5) ของบันทึกการประชุมคณะกรรมการเทคนิคร่วมไทย - ลาว เพื่อดูแลการดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ ตามแม่น้ำโขงและแม่น้ำเหือง ครั้งที่ 3 ระหว่างวันที่ 6 - 7 กันยายน 2550 ณ จังหวัดเชียงราย ราชอาณาจักรไทย และให้ปฏิบัติตามข้อ 2) และข้อ 3) ของบันทึกการประชุมครั้งนี้ โดยให้ประสานไปยังประธานคณะกรรมการเทคนิคร่วมฯ เพื่อให้ส่งผู้แทนเข้าร่วมการตรวจพื้นที่ด้วย แล้วให้จัดทำรายงานผลการตรวจตราเบื้องต้นและข้อคิดเห็นของแต่ละฝ่ายเสนอต่อคณะกรรมการร่วม ไทย - ลาว เพื่อดูแลการดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ ตามแม่น้ำโขงและแม่น้ำเหืองของแต่ละฝ่าย เพื่อทราบและพิจารณาแก้ไขร่วมกันต่อไป

ที่ประชุมเห็นชอบให้ทั้งสองฝ่ายดำเนินการตรวจพื้นที่ร่วมกัน ดังต่อไปนี้

- ดอนคอนของ ระหว่าง บ้านสังคม อำเภอสังคม จังหวัดหนองคาย (ฝั่งไทย) กับ บ้านโคกเพิง เมืองสังทอง นครหลวงเวียงจันทน์ (ฝั่งลาว)
- ดอนชิงชู ระหว่างบ้านป่าสัก อำเภอศรีเชียงใหม่ จังหวัดหนองคาย (ฝั่งไทย) กับ เมืองสีโคดตะบอง นครหลวงเวียงจันทน์ (ฝั่งลาว)
- ดอนสังคี ระหว่างบ้านดอนแยง อำเภอโพนพิสัย จังหวัดหนองคาย (ฝั่งไทย) กับ บ้านดอนไซ เมืองปากงึม นครหลวงเวียงจันทน์ (ฝั่งลาว)
- ดอนคอนลาด ระหว่าง บ้านศรีวิไล อำเภอปากคาด จังหวัดหนองคาย (ฝั่งไทย) กับเขตบ้านนาคำ เมืองท่าพระบาท แขวงบอลิคำไซ (ฝั่งลาว)
- บริเวณบ้านสิงคำพัน เมืองชนะสมบุญ แขวงจำปาสัก (ฝั่งลาว) ตรงข้ามบ้านด่าน อำเภอโขงเจียม จังหวัดอุบลราชธานี (ฝั่งไทย)
- การจัดอบรมเจ้าหน้าที่และประชาชน

ตามข้อ 4.3) ของบันทึกการประชุมคณะกรรมการร่วมไทย - ลาว เพื่อดูแลการดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ ตามแม่น้ำโขงและแม่น้ำเหือง ครั้งที่ 2 ระหว่างวันที่ 29 - 30 มิถุนายน 2549 ณ แขวงหลวงพระบาง สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว ซึ่งเห็นชอบร่วมกันให้แต่ละฝ่ายอบรมให้ความรู้แก่เจ้าหน้าที่และประชาชนในห้วงเวลาดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ ที่อาจมีผลกระทบอย่างมีนัยสำคัญต่อระบบนิเวศของแม่น้ำโขงและแม่น้ำเหือง

ฝ่ายไทยแจ้งให้ทราบว่าได้ดำเนินการจัดการอบรม 2 ครั้ง ครั้งที่ 1 ระหว่างวันที่ 19 - 21 กันยายน 2550 ณ จังหวัดหนองคาย และครั้งที่ 2 ระหว่างวันที่ 14 - 16 กุมภาพันธ์ 2551 ณ จังหวัดอุบลราชธานี และฝ่ายลาวแจ้งให้ทราบว่า ได้ดำเนินการจัดฝึกอบรม จำนวน 2 ครั้ง วันที่ 9 - 10 กุมภาพันธ์ 2549 และ 12 กันยายน 2549 จัดขึ้นที่นครหลวงเวียงจันทน์โดยมีตัวราชการ

ที่เกี่ยวข้องแขวงนครหลวง และเมืองที่มีพื้นที่ติดแม่น้ำโขงและแม่น้ำเหืองเข้าร่วมอบรมเกี่ยวกับการดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ ที่อาจมีผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมและระบบนิเวศให้แก่ประชาชน

5) การแลกเปลี่ยนข้อมูลเกี่ยวกับรายละเอียดการดำเนินกิจกรรม/โครงการในแม่น้ำโขงและแม่น้ำเหืองของแต่ละฝ่าย

ที่ประชุมรับทราบบันทึกการประชุมไทย – ลาว เกี่ยวกับโครงการทำเทียบเรือเชียงแสน แห่งที่ 2 จังหวัดเชียงราย ณ กระทรวงคมนาคม ขนส่ง ไปรษณีย์และก่อสร้าง สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาวเมื่อวันที่ 20 สิงหาคม 2547 และได้มอบหมายให้คณะกรรมการเทคนิคร่วมฯ ทั้งสองฝ่ายร่วมกันติดตามความคืบหน้าในการดำเนินการ

6) วิธีการแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสาร

ฝ่ายไทยแจ้งให้ฝ่ายลาวทราบว่ากระทรวงมหาดไทยแห่งราชอาณาจักรไทยได้มอบหมายให้กองการต่างประเทศ สำนักงานปลัดกระทรวงมหาดไทย ปฏิบัติหน้าที่เป็นสำนักงานเลขานุการคณะกรรมการฯ ฝ่ายไทย และกลุ่มงานพัฒนาพื้นที่ที่ดิ่งและชายฝั่ง สำนักสนับสนุนและพัฒนาตามผังเมือง กรมโยธาธิการและผังเมือง ปฏิบัติหน้าที่เป็นสำนักงานเลขานุการคณะกรรมการเทคนิคร่วมฯ ฝ่ายไทย ฝ่ายลาวได้แจ้งให้ฝ่ายไทยทราบว่า กระทรวงโยธาธิการและขนส่ง ได้มอบหมายให้กรมโยธาธิการทางน้ำ ซึ่งเป็นสำนักงานเลขานุการคณะกรรมการคุ้มครองกิจกรรมและป้องกันผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมและระบบนิเวศตามแม่น้ำโขงและแม่น้ำเหือง เป็นสำนักงานเลขานุการฝ่ายลาว ซึ่งที่ประชุมเห็นชอบให้แลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสารโดยการดำเนินการผ่านช่องทางทางการทูต และผ่านสำนักงานเลขานุการฯ ฝ่ายไทย/กองเลขานุการฯ ฝ่ายลาว

7) กลไกประสานงาน

ทั้งสองฝ่ายเห็นชอบร่วมกันให้ปฏิบัติตามบันทึกการประชุมคณะกรรมการร่วมไทย – ลาว เพื่อดูแลการดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ ตามแม่น้ำโขงและแม่น้ำเหือง ครั้งที่ 2 ที่จะให้คณะกรรมการร่วมไทย – ลาวฯ ชุดนี้เป็นกลไกเดียวที่รับผิดชอบการพิจารณาปัญหาผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมและผัง รวมทั้งระบบนิเวศอันเนื่องมาจากกิจกรรมของแต่ละฝ่ายในแม่น้ำโขงและแม่น้ำเหือง โดยให้มีการปรึกษาหารือร่วมมือและแก้ไขปัญหาร่วมกันอย่างสร้างสรรค์และด้วยเหตุผลตามหลักวิชาการ ทั้งนี้ ทั้งสองฝ่ายเห็นชอบร่วมกันที่จะดเว้นการนำข้อมูลปัญหาต่าง ๆ ที่ได้รับจากการปรึกษาหารือไปใช้ในการเผยแพร่หรืออ้างอิงในลักษณะที่จะก่อให้เกิดความเสียหายแก่ฝ่ายใดฝ่ายหนึ่ง

8) การกำหนดชื่อย่อ ที่ประชุมเห็นชอบและรับรองการระบุชื่อย่อเป็นภาษาอังกฤษของคณะกรรมการและคณะกรรมการเทคนิคร่วมไทย – ลาว เพื่อดูแลการดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ ตามแม่น้ำโขงและแม่น้ำเหือง ดังนี้

- คณะกรรมการร่วมไทย – ลาว เพื่อดูแลการดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ ตามแม่น้ำโขง และแม่น้ำเหือง : joint committee for management on Mekong river and heung river (jcmh)

- คณะอนุกรรมการเทคนิคร่วมภายใต้คณะกรรมการร่วมไทย – ลาว เพื่อดูแลการดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ ตามแม่น้ำโขงและแม่น้ำเหือง : joint technical sub-committee for management on Mekong river and heung river (jtmh)

9) ทั้งสองฝ่ายเห็นชอบร่วมกันให้นำเสนอบันทึกฉบับนี้ต่อที่ประชุมคณะกรรมการมาริการร่วมว่าด้วยความร่วมมือไทย – ลาว และคณะกรรมการเขตแดนร่วมไทย – ลาว เพื่อรับทราบ

10) การประชุมคณะกรรมการร่วมไทย – ลาว เพื่อดูแลการดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ ตามแม่น้ำโขงและแม่น้ำเหือง ครั้งต่อไปจะจัดขึ้น ณ สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว โดยฝ่ายลาวจะเป็นเจ้าภาพ ส่วนกำหนดวัน เวลา และสถานที่ ฝ่ายลาวจะแจ้งให้ทราบโดยผ่านช่องทางทางการทูต

บทที่ 5

สรุปผลการศึกษา และข้อเสนอแนะ

5.1 สรุปผลการศึกษา

การก่อสร้างเขื่อนป้องกันตลิ่งริมแม่น้ำชายแดนระหว่างประเทศของกรมโยธาธิการและผังเมือง โดยเฉพาะแม่น้ำโขงนั้นมีความจำเป็นเร่งด่วนจะต้องดำเนินการในพื้นที่กั้นเขาระหว่างประเทศที่ยังไม่ได้ดำเนินการเพื่อประโยชน์ดังนี้

- 1) ป้องกันการสูญเสียดินแดนของประเทศ
- 2) ป้องกันการเปลี่ยนแปลงแนวร่องน้ำซึ่งทำให้เขตแดนประเทศเปลี่ยนแปลง
- 3) ป้องกันความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินของประชาชน
- 4) การดำเนินการจะต้องไม่กระทบต่อความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ

ดังนั้น การดำเนินการให้บรรลุวัตถุประสงค์ในข้อ 4) มีการแต่งตั้งคณะกรรมการเทคนิคร่วมไทย - ลาว ภายใต้คณะกรรมการร่วมไทย - ลาว เพื่อดูแลการดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ ตามแม่น้ำโขง และแม่น้ำเหือง และคณะกรรมการร่วมไทย - ลาว เพื่อดูแลการดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ ตามแม่น้ำโขง และแม่น้ำเหือง โดยมีการจัดทำข้อกำหนดมาตรฐานด้านเทคนิคการก่อสร้างป้องกันตลิ่งริมแม่น้ำโขง และแม่น้ำเหืองไปใช้ปฏิบัติ เพื่อเป็นมาตรฐานในการป้องกันตลิ่งและฝั่ง การถล่มถล่มลำน้ำและพื้นที่ริมฝั่งแม่น้ำ และระบบนิเวศตามแม่น้ำโขงและแม่น้ำเหือง

5.2 ข้อเสนอแนะ

จากกรณีศึกษาเขื่อนป้องกันตลิ่งริมแม่น้ำชายแดนระหว่างประเทศของกรมโยธาธิการและผังเมืองในแม่น้ำโขง ซึ่งการดำเนินการมีกลไกในการแก้ไขปัญหาความขัดแย้งที่คาดว่าจะเกิดขึ้น โดยมีการเสนอตั้งคณะกรรมการเทคนิคร่วมไทย - ลาว ภายใต้คณะกรรมการร่วมไทย - ลาว เพื่อดูแลการดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ ตามแม่น้ำโขงและแม่น้ำเหือง และคณะกรรมการร่วมไทย - ลาว เพื่อดูแลการดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ ตามแม่น้ำโขงและแม่น้ำเหือง ทำให้โครงการต่าง ๆ สามารถดำเนินการต่อไปได้ตามแผนงานที่วางไว้

ดังนั้น ในกรณีที่จะก่อสร้างเขื่อนป้องกันตลิ่งริมแม่น้ำชายแดนระหว่างประเทศในสายอื่น ๆ ควรจะมีกลไกในการดำเนินการ โดยการแต่งตั้งคณะทำงานร่วมกันทั้งสองประเทศ ซึ่งจะช่วยลดความขัดแย้งลงไปได้เป็นอย่างดี

บรรณานุกรม

ศ.ดร. สุรัชย์ ศิริไกร รายงานการวิจัยสาเหตุของการกระทบกระทั่งตามพรมแดนไทย - ลาว : 1975 - 1980

คณะรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

อภิญา รันตมณฑลเทศ ความขัดแย้งระหว่างประเทศ คณะรัฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

เว็บไซต์สถานทูตไทย ณ นครเวียงจันทน์ ความสัมพันธ์ไทย - ลาว

เว็บไซต์กระทรวงการต่างประเทศ กรอบความร่วมมือ Greater Mekong Subregion (GMS)

รายงานการประชุมคณะกรรมการร่วมไทย-ลาว เพื่อดูแลการดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ ตามแม่น้ำโขงและแม่น้ำเหือง ครั้งที่ 1 เมื่อวันที่ 12 - 14 มีนาคม 2547

รายงานการประชุมคณะกรรมการเทคนิคร่วมไทย - ลาว ภายใต้คณะกรรมการร่วมไทย - ลาว เพื่อดูแลการดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ ตามแม่น้ำโขงและแม่น้ำเหือง ครั้งที่ 1 เมื่อวันที่ 11 - 12 พฤศจิกายน 2547

รายงานการประชุมคณะกรรมการเทคนิคร่วมไทย-ลาว ภายใต้คณะกรรมการร่วมไทย-ลาว เพื่อดูแลการดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ ตามแม่น้ำโขงและแม่น้ำเหือง ครั้งที่ 2 เมื่อวันที่ 8 - 9 สิงหาคม 2548

รายงานการประชุมคณะกรรมการร่วมไทย-ลาว เพื่อดูแลการดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ ตามแม่น้ำโขงและแม่น้ำเหือง ครั้งที่ 2 เมื่อวันที่ 29 - 30 มิถุนายน 2549

รายงานการประชุมคณะกรรมการเทคนิคร่วมไทย-ลาว ภายใต้คณะกรรมการร่วมไทย-ลาว เพื่อดูแลการดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ ตามแม่น้ำโขงและแม่น้ำเหือง ครั้งที่ 3 เมื่อวันที่ 6 - 7 กันยายน 2550

รายงานการประชุมคณะกรรมการร่วมไทย - ลาว เพื่อดูแลการดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ ตามแม่น้ำโขงและแม่น้ำเหือง ครั้งที่ 3 เมื่อวันที่ 23 - 25 มิถุนายน 2551

ศุทธาวีร์ ลีสวรรค์ แนวความคิดผลประโยชน์แห่งชาติในทฤษฎีสัจนิยมของฮานส์ มอร์แกนธอ
รัฐศาสตร์สาร ปีที่ 30 ฉบับที่ 1 (มกราคม - เมษายน 2552) : หน้า 113 - 179

ภาคผนวก

- ก รายงานการประชุมคณะกรรมการเทคนิคร่วมไทย - ลาว ภายใต้คณะกรรมการร่วมไทย - ลาว เพื่อดูแลการดำเนินงานกิจกรรมต่าง ๆ ตามแม่น้ำโขงและแม่น้ำเหือง ครั้งที่ 1 เมื่อวันที่ 12 - 14 มีนาคม 2547
- ข รายงานการประชุมคณะกรรมการเทคนิคร่วมไทย - ลาว ภายใต้คณะกรรมการร่วมไทย - ลาว เพื่อดูแลการดำเนินงานกิจกรรมต่าง ๆ ตามแม่น้ำโขงและแม่น้ำเหือง ครั้งที่ 1 เมื่อวันที่ 11 - 12 พฤศจิกายน 2547
- ค รายงานการประชุมคณะกรรมการเทคนิคร่วมไทย - ลาว ภายใต้คณะกรรมการร่วมไทย - ลาว เพื่อดูแลการดำเนินงานกิจกรรมต่าง ๆ ตามแม่น้ำโขงและแม่น้ำเหือง ครั้งที่ 2 เมื่อวันที่ 8 - 9 สิงหาคม 2548
- ง รายงานการประชุมคณะกรรมการร่วมไทย - ลาว เพื่อดูแลการดำเนินงานกิจกรรมต่าง ๆ ตามแม่น้ำโขงและแม่น้ำเหือง ครั้งที่ 2 เมื่อวันที่ 29 - 30 มิถุนายน 2549
- จ รายงานการประชุมคณะกรรมการเทคนิคร่วมไทย - ลาว ภายใต้คณะกรรมการร่วมไทย - ลาว เพื่อดูแลการดำเนินงานกิจกรรมต่าง ๆ ตามแม่น้ำโขงและแม่น้ำเหือง ครั้งที่ 3 เมื่อวันที่ 6 - 7 กันยายน 2550
- ฉ รายงานการประชุมคณะกรรมการร่วมไทย - ลาว เพื่อดูแลการดำเนินงานกิจกรรมต่าง ๆ ตามแม่น้ำโขงและแม่น้ำเหือง ครั้งที่ 3 เมื่อวันที่ 23 - 25 มิถุนายน 2551

ประวัติผู้เขียน

เทพชัย เสรีอำนาจ

วัน เดือน ปีเกิด

วันที่ 6 พฤศจิกายน 2506

ที่อยู่ปัจจุบัน

77/223 ถนนบางกรวย-ไทรน้อย ตำบลบางสีทอง อำเภอบางกรวย
จังหวัดนนทบุรี

ประวัติการศึกษา

ปี 2530

สำเร็จการศึกษาวิศวกรรมศาสตรบัณฑิต (วิศวกรรมสิ่งแวดล้อม)

2534

สำเร็จการศึกษาวิศวกรรมศาสตรมหาบัณฑิต (วิศวกรรมโยธา)

2546

สำเร็จการศึกษารัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต

ประวัติการทำงาน

ปี 20 ก.ย. 2531

วิศวกรโยธา 3

1 ก.พ. 2534

วิศวกรโยธา 4

1 ต.ค. 2536

วิศวกรโยธา 5

1 ก.ค. 2539

วิศวกรโยธา 6

1 ส.ค. 2539

วิศวกรโยธา 6

1 ต.ค. 2542

วิศวกรโยธา 7

30 ก.ย. 2546

วิศวกรวิชาชีพ 8 วช (วิศวกรรมโยธา)

8 ธ.ค. 2551

รักษากรวิศวกรวิชาชีพ 9 วช (วิศวกรรมโยธา)

การอบรมที่สำคัญ

ปี 2534

อบรมหลักสูตรด้าน Environmental Monitoring (Water Quality)

โดยทุนรัฐบาลญี่ปุ่น

2537

สัมมนาเรื่อง “การจัดการน้ำเสียชุมชน”

2540

อบรมหลักสูตร “Environmental Assessment in Infrastructure Development” โดยทุนรัฐบาลญี่ปุ่น

2549

อบรม “แนวคิดพื้นฐานเกี่ยวกับการจัดการความขัดแย้งด้านนโยบาย
สาธารณะ โดยสันติวิธี” รุ่นที่ 3 โดยสถาบันพระปกเกล้า